

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inserati peti vsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Zveza z morjem.

Finančni minister dr. Stojadinović je ob pravoslavni velikonočni praznikih posetil z družino Sušak in hrvatsko Primorje. Ogledal si je obal do Crkvenice in Novega ter se razgovarjal s tamošnjimi gospodarskimi predstavniki. Še enkrat se je na lastne oči prepričal o potrebah tega Primorja.

Svojih vtisov ne prikriva Zagrebškemu dopisniku, ki se je razgovarjal z njim, je izjavil, da odobrava gospodarska stremeljenja tamošnjih krajev, predvsem tujsko-prometna in pristaniška. Vlada posveti v bodoče kopališčem v hrvatskem Primorju, na Krku in Rabu posebno pažnjo. Ravno tako se bo zavzela za železniško zvezo med Bakrom, pristaniščem in bakarskim zalivom ter dalje do Kraljevice, Crkvenice, Novega, Senja in Splita. Dr. Stojadinović smatra vse te luke za nerazdeljiv sistem in pravi, da vlada po vsej priliki ne bo favorizirala ene luke na škodo druge marveč izgradila vse, tako da bodo lahko služile vsem potrebam naše države. Susaška luka je sigurno nezadostna in mala.

Te izjave finančnega ministra drja. Stojadinovića zanimajo seveda tudi naše Slovence. Od njega ravno kar napovedane gradnje, železniške in pristaniške, so v velikem lokalnem interesu tamošnjih krajev. Enako, če ne morda še večjo važnost pa imajo za nas Slovence, za slovensko gospodarstvo, za slovensko trgovino in industrijo. Tudi mi postavljamo že več let zahtevno zvezo z morjem. Žal, da smo do danes dobili samo nekaj kilometrov trasiranih prog, dasi so naše zahteve učinkovito malenkostne: Naša zveza z morjem se lahko pri resni volji izgradi v enem ali dveh letih! Zveza Ljubljane preko Bele Krajine ali Kočevja z morjem, odnosno stik z železnico, ki vodi od Karlovca do Bakra in Sušaka, je tako kratek, da se čudimo, kako da naši gospodarski krogi bolj ne pritiskajo na odločujoče činitelje, da se ta zveza čimprej vzpostavi. S tem stikom dobimo seveda samo površno zvezo z morjem. Susaška luka nam ne zadostja. Če pride do izgradnje železnice, ki jo napoveduje finančni minister dr. Stojadinović, iz Bakra do bakarskega zaliva in pristanišča in od tod dalje po pristaniščih in letoviščih hrvatskega Primorja do Senja in Splita, potem dobimo Slovenci res direktno in krasno zvezo z morjem. *Ze enkrat smo na tem mestu povdajali, da tvori bakarska luka idealno izvozno in uvozno pristanišče celokupne slovenske industrije in trgovine. Luka bi lahko specialno služila Sloveniji!*

Gospodarske koristi take specialne luke so ogromne! Slovenska veletrgovina bi se v pravem pomenu besede postavila na lastne in samostalne noge. Priznajmo si le, da zastaja naša trgovina, da nam pojava industrija, ker smo se ustavili pri prvotnih načrtih in ker nismo širokopotezno pogledali okoli sebe. Če se bomo omejevali na geografsko izoliranost, potem nas vse skupaj vzame vrag. *Slovinci se bomo tako izolirali, da se bomo še enkrat morali pečati z drobnim kramarstvom in tihotapstvom. Vse drugačne pa bodo naše perspektive, če se pravočasno naslonimo na hrvatsko Primorje, če se eksperimentalno raztegemo na Baker in na prekomorsko veletrgovino.* Naša industrija bo potem lahko dobavljala direktne surovine po morju, izvažala bomo direktno v veliki svet.

Tu imamo poglavje slovenske politike, ki zasluži, da se zanj zanimajo vse naše stranke. Ne škodi, ako se za to poglavje pobrigajo tudi naši separatistični politiki in uvidijo, kaj je v politiki stvarnost, kaj dejanska potreba in interes in kaj golo besedičenje ter prazno lomljenje avtonomističnih trsk...

KRALJ V VAREŠU.

Sarajevo, 21. aprila. n. Kralj Aleksander se je peljal danes popoldne z avtomobilom v Vareš, kjer si je ogledal železarno in se potem preko Visokega in Kiseljaka povrnil v Sarajevo. Kraljica Marija je ostala ves dan v dvorcu.

Kraljevo kronanje.

Pravoslavni obred kronanja v samostanu Žiči in Beogradu. — Katoliški obred kronanja v Zagrebu. — Kralja krona v Beogradu patrijarh Dimitrije, v Zagrebu pa nadškof dr. Ante Bauer. Kronanje v maju l. 1926.

V Beogradu, 21. aprila.

Beogradsko «Vreme» poroča:

«V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da je povsem točna vest, da se namerava kralj Aleksander dati kronati v Zagrebu.

Kronanje bi naj opravil zagrebski nadškof dr. Ante Bauer. Pred tem bi se izvršilo maziljenje (miropomazanje) v samostanu Žiči. Ker bi bil do tega časa že dosežen sporazum med radikali in hrvatsko seljaško stranko in na ta način učvrščena monarhistična ideja med Hrvatji, bi se to kronanje spremenilo v veliko manifestacijo narodnega in državnega edinstva.

Z druge strani smo izvedeli: Vest o kronanju kralja Aleksandra je resnična, toda v obliki, kakor jo je priobčilo «Vreme», ni točna.

Da bi se vršilo kronanje samo po katoliškem obredu, je izključeno, ako uvažujemo, da je v naši državi pravoslavni element najštevilnejši. Načrt je torej drugačen!

Po pravoslavnem obredu bi se naj izvršilo maziljenje v Žiči in slovesno

kronanje v saborni cerkvi v Beogradu. Kronanske ceremonije bi opravil patrijarh Dimitrije.

Takoj potem bi se naj izvršilo na prav tako slovesen način kraljevo kronanje v katoliški katedrali v Zagrebu, seveda po katoliškem obredu in z istimi ceremonijami, kakor so bili kronani stari hrvatski kralji. Te obrede bi opravil najvišji katoliški dostojanstvenik v naši državi, to je zagrebski nadškof dr. Bauer ob asistenci vseh naših katoliških škofov.

V kombinaciji je tudi, da bi se izvršila neke vrste verska ceremonija — kronanje je po muslimanskem obredu izključeno — tudi v glavni mošaji v Sarajevu.

Ker politične razmere še niso dovolj dozorele, še ni misliti, da bi se moglo kronanje vršiti že letos, pač pa se z vsjo sigurnostjo računa na to, da se bo kronanje lahko izvršilo z vsem potrebnim sijajem prihodnje leto meseca maja ali junija.

Pred vojaško diktaturo na Bolgarskem.

Internacija kralja Borisa. — General Lazarov diktator. — Klevete bolgarskih odgovornih krogov proti Jugoslaviji.

— Beograd, 22. aprila. (Izv.) Merodajni faktorji zunanje politike danes z svojo odločnostjo demantirajo vesti, ki jih poluslužbeno razširja bolgarska brozajna agentura v inozemskem tisku. Nekateri bolgarski vodilni krogi obtožujejo Jugoslavijo, da namerava zasesti Sofijo, navajajo tudi, da je bil glavni cilj vseh atentatov na to, da se njimi izklopi intervencija Jugoslavije. Bolgarski zunanji minister je celo v razgovorih z nekaterimi angleškimi parlamentarci obtožil Jugoslavijo, da je proti Bolgarski koncentrirala čete in sicer dve diviziji, timoško in bregalniško. V kritičnih trenutkih, ki jih preživlja Bolgarska, je kljub vsem bolgarskim klevetam kraljeva SHS dokazala popolno miroljubnost in korektnost.

Iz Caribroda javljajo, da so tja iz Sofije prispeli angleški parlamentarci, tako član bivšega Macdonaldovega kabineta Wedgewood, William Manchester in polkovnik Legrange Walon. V razgovoru z novinarji so angleški parlamentarci pojasnili položaj v Sofiji in na Bolgarskem. Naglašali so: Na Bolgarskem je popolnoma omejena osebna svoboda. Trgovina počiva. Dne 20. t. m. smo se v Sofiji javili v uradu za javno varnost. Imeli smo priliko videti orožnike in vojake, ki so vodili v zapore aretirane v skupinah 10 do 15. Aretiranci so bili bedni in vst prestrašeni. Z aretiranci zelo nehumano postopajo.

Ameriški in angleški poslanik sta intervenirala pri bolgarskih merodajnih oblasteh, zahtevajoč, da se z aretiracij postopa humano. Opazilo se je tudi, da se ljudje ubijajo v množicah ponoči v okolici Sofije. Na vprašanje novinarjev, če so angleški parlamentarci govorili tudi s člani bolgarske vlade o sedanji situaciji na Bolgarskem, je odvrnil polkovnik Wolon:

Govorili smo z ministrom zunanjih zadev Ka'lovom. Izjavil nam je mnoge stvari, zlasti o odnosih Bolgarske do Jugoslavije in o postopanju jugoslovanske vlade napram Bolgarski. Komunistično gibanje je postalo na Bolgarskem dosti močno. Ne bi moglo tako uspevati, da se ta akcija ni organizirala iz kraljevine SHS (?). Bolgar-

ski zunanji minister je nato obtožil jugoslovensko vlado, da je direktno podpirala emigrante in da so dobivali podpore Atanaysov, Obov in Kosta Todorov. Zunanji minister je tudi obtožil jugoslovenske vojaške oblasti, da so ob bolgarski meji koncentrirale dve diviziji, timoško in bregalniško. Ta vojska je pripravljena, da zasede Sofijo in Bolgarsko.

Končno so angleški parlamentarci izjavili, da se noč in dan čuje streljanje v Sofiji.

— Sofija, 21. aprila. Diplomatični in politični krogi se tu posebno interesirajo za usodo kralja Borisa, ker je opazili, da so blizu dvora postavljeni zelo močni vojaški oddelki. Vso vojaško akcijo vlade vodi general Lazarov, ki je postal nekak diktator. Vojaška Liga je nenaklonjena osebi kralja Borisa. Z razvojem dogodkov niso nekateri oficirji povsem zadovoljni.

Kralj Boris sam je zahteval radi konsolidacije prilik spremembo sedanjega režima. Boris je izrazil željo, da naj Cankov odstopi in da se poveri sestava nove vlade, kakor smo že včeraj javili, Malinovu. V njegovo vlado naj bi vstopili tudi legalni opozicionalci, kakor radikali, široki socialisti in umerjeni zemljoradniki. V vlado Malinova naj bi bili pozvani voditelji zemljoradnikov Tomov, Turlakov in Markov.

Ko so o tem začeli vojaški krogi, na katere se naslanja sedanji režim Cankova, so se odločili preprečiti ta načrt kralja Borisa. Ukrenili se že gotovo odredbe. Kralj Boris je skoraj v svojem dvoru interniral. Prepovedane so avdiience. Po mestu celo govore, da je general Lazarov zagrozil kralju Borisu, da ga izžene iz Bolgarske.

BOLGARSKI DOVOLJENO 10.000 NOVIH VOJAKOV.

— Pariz, 21. aprila. Poslaniška konferenca je odobrila predlog medzvezniške vojaške kontrolne komisije, da se Bolgarski dovoli povišanje vojske na 10.000 mož. To moštvo se ima organizirati v formi narodne milice.

Painlevé pred francoskim parlamentom.

Vladina izjava o francoski notranji in zunanji politiki. — Demonstracije proti Caillauxu.

— Pariz, 21. aprila. Ker je bila napovedana deklaracija nove Painlevéjeve vlade je vladalo za današnje sejo poslanske zbornice največje zanimanje. Eno uro pred otvoritvijo so bile vse tribune bourbonske palače goste zasedene. Nekateri poslanci so s težavo prišli v zborovalnico. Močan policijski oddelek je stražil zbornico. Policijski prefekt sam osebno je nadziral varnostno službo.

popoldne otvoril sejo. Nekaj minut pred otvoritvijo je vstopil v zbornico Herriot viharno pozdravljen od svojih somišljenikov in levece. Kmalu za tem so vstopili člani vlade, Painlevé in Briand prva in za njima Caillaux. Levice jih je burno pozdravila, na desnici so se čuli žvižgi in protesti. Zbornični podpredsednik je prečital demisijsko pismo prejšnje vlade in je takoj nato podal besedo novemu min. predsedniku, da prečita vladno izjavo

Painlevé je čital izjavo. Izjava je zelo obširna in je večinoma posvečena dvema, najbolj aktualnima problemoma, problemu varnosti in problemu fin. ravnotežja Francije.

Glede zunanje politike naglašja izjava, da Francija želi mir varnosti in želi, da se mednarodne pogodbe spoštujejo. V notranji politiki skuša Francija vzpostaviti gospodarsko ravnotežje in popolno davčno ravnopravnost. To so tudi glavne zahteve, ki so prišle do izraza pri zadnjih volitvah 11. maja 1924. Pri prihodnjih mednarodnih posvetovanjih bo nova francoska vlada podpirala razvoj in nadaljnjo izvedbo Dawesovega načrta ter končno skušala urediti mednarodne dolgeve. Predvsem je treba izdelati garancije za mir in varnost narodov, Francija ostane ženevskemu protokolu zvesta. Od glavnih točk tega protokola Francija nikdar ne odstopi, nikdar ne opusti ideje varnosti, ideje razsodišča in ideje razorožitve narodov. Srečni rešitvi zunanjih problemov naj sledi prenovitev vojaškega sistema.

Najnujnejši notranji, celo zunanji problem Francije tvorijo državne finance. Vlada se potrdi, da predloži zbornici izravnotežen proračun, v katerem bodo izdatki kriti le po davkih, nikakor pa ne po posojilih. Ta cilj pa je dosegljiv le z velikanskimi žrtvami, ki jih mora prevzeti država.

Glede vatikanskega vprašanja goli vlada želja, da parlament z ozirom na narodno enotnost znova ne pozivi te debate. Glede Alzacije Lorene povdarja izjava, da se v osvobodjenih krajih polagoma uvede francoska ustava in to v popolnem soglasju s tamošnjim prebivalstvom.

Levica je vladno izjavo sprejela z odobravanjem. Razvila se je nato zelo živahna debata, ki traja še pozno v noč. — Pariz, 22. aprila. (Izv.) Zbornica je takoj po prečitani izjavi sklenila, da pride k interpelacijam. Razvila se je živahna debata o zunanji in finančni politiki Francije. Nekateri poslanci so prirejali finančnemu ministru Caillauxu med njegovim govorom o finančnem položaju demonstracije in proteste.

Posl. Cachin je v svojem govoru napadal vlado, ki se v ničemer ne razlikuje od prejšnje Herriotove. Nezadovoljen je z zunanjo politiko Francije. Mnogo ostalih govornikov je izrazil svoje nezadovoljstvo proti temu, da je postal Caillaux član vlade, ki naj bi bila vlada miru in sporazuma.

Ob zaključku debate je Painlevé izjavil: Sledim vzgledu Gambette in hočem v svojo stranko in z njeno pomočjo vladati. Meni je na tem, da dosežemo ravnotežje v povračilih in stroških za obnovo dežele. Če nas poslanska zbornica ne zapusti, nam uspe, da pridemo iz sedanjih težkoč.

Zunanji minister Briand je odgovarjal na vprašanja nekaterih poslancev glede garancij naglašajoč, da je pripravljen nadaljevati zunanjo politiko vlade g. Herriota. Glede pogajanj z Nemčijo je Briand menil, da so ta pogajanja mogoča. Glavna skrb Francije pa bodi, da končno sebi v korist reši problem varnosti in v tem smislu je treba delati.

ZAUPNICA FRANCOSKE ZBORNICE NOVI VLADI.

— Pariz, 21. aprila. (Havas) Zbornica je izrekla vladi zaupnico s 304 glasovi proti 218 glasovom.

Vesti iz Zagreba.

— Zagreb, 22. aprila. (Izv.) Danes opoldne je izšel znova »Slobodni dom« kot tedensko glavno glasilo hrvatske seljaške stranke. Lastnik in izdajatelj je Hrvatski seljaški klub v narodni kupčini, ne pa »Slovenska knjižara«, kot je bilo prvotno naznájeno. Kot odgovorni urednik je podpisan narodni poslanec Pavle Radčić. Tehnično je »Slobodni dom« povsem neizpremenjen, edino s to razliko, da so odpadla gotova republikanska gesla in da je cena sedaj navedena v naši jugoslovnski valuti, ne pa več v kronski, kar je popreje list demonstrativno vedno označal.

Uredniki »Hrvatske zastave« in »Hrvatskega prava« so bili danes obsojeni vsak na 250 Din globe, ker sta omenjena lista še vedno ostentativno označevala naročnino in ceno posamičnih števk v kronah.

Vojaška oblast dostavi v kratkem državnemu pravdnistvu obširnen material, ki so ga zbrale vojaške oblasti proti Stepanu Radiću in interniranemu vodstvu HRSS radi propagande v vojski, kjer so novice odvrčali od vojaške službe in vojake nagovarjali k begu.

Te dni se je raznesla vest, da sta prišla v Zagreb dva zagonetna Bolgara, ki imata namen ubiti zemljoradniškega voditelja Kosta Todorova, ki je bival zadnje dni v Zagrebu. Vest je bila netočna. Dozdevna Bolgara sta se pozneje legitimirala kot romunska prodajalca preprog.

Policijsko ravnanje izda jutri zjutraj orgazac in katerim razpoveduje vsaka

priliditev povodom praznovanja prvega majnika. Na ta dan so prepovedane vse dolavske demonstracije in manifestacije.

Sporazum med Poljsko in Češkoslovaško.

Politična važnost poseta dr. Beneša v Varšavi.

— Praga, 22. aprila. (Izv.) Češkoslovaški tiskovni urad objavlja danes iz Varšave kratko formalno poročilo, ki veli:

V posloplju ministrskega predstestva je bila danes (21. t. m.) konferenca v svrhu ugotovitve vsebine trgovinske pogodbe, pogodbe o razsodišču in pogodbe o likvidaciji sporov, ki so bile dogovorjene med Poljsko in Češkoslovaško. Končni podpis pogodb, glode katerih vlada med obema vladama popolno soglasje, se izvrši jutri dopoldne.

Po poročilih iz inozemstva zasledujejo diplomatični krogi poset dr. Beneša pazljivo in z zanimanjem. Vzrok, da se je izvršil podpis trgovinske pogodbe in razsodišča na tako neobičajen način, pripisujejo okolnosti, da je hotela Češkoslovaška s posetom dr. Beneša v Varšavi javno manifestirati in dokumentirati dejstvo, da so vse spornosti med obema slovanskima državama poravnane in da se tudi obojestranski interesi približujejo skupnosti.

STANOVANJSKI ZAKON.

— Beograd, 22. aprila. (Izv.) Podpredsednik zakonodajnega odbora Juraj Demetrovič je v imenu odsotnega odbora predsednika Ljube Jovanovića, ki se še ni vrnil s svojega potovanja po Dalmaciji, sklical za jutri ob 11. dopolne plenarno sejo zakonodajnega odbora z dnevnim redom: razprava o novem stanovanjskem zakonu. Kakor znano, mora biti ta zakon 1. maja t. l. v skupščini rešen.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 8.35.

Ljubljanska borza.

ZITNI TRG.

Pšenica Rosafé, par. Ljubljana, denar 445, blago 470; pšenica Hard Winter št. 2, fco. Postojna, trans., blago 475; pšenica, avstralska, fco. Postojna, trans., blago 450; otrobi, pešnični, deb., par. Ljubljana, blago 225; otrobi, pešnični, drobni, jutra-vreče, par. Ljubljana, blago 195; oves, makedonski, orig., par. Ljubljana, 1 vag., denar 330; blago 330, zaključki 330; kuruza, zobata, par. Ljubljana, blago 215; kuruza, medjimurska, par. Ljubljana, blago 236.

LESNI TRG.

Trami, monte, po noti, fco. meja, trans. denar 380; cerovi krliji od 25 cm premera naprej od 2 m dolžne, fco. nakladalna postaja, 6 vag., denar 18, blago 18, zaključki 18; hrastovi frizi od 5—9 cm, od 25—60 cm, fco. meja, denar 1400; bukovovo oglje, vilano, fco. meja, trans., 1 vag., denar 114, blago 114, zaključki 114.

2 in polodstotna državna renta za voj. no škodo denar 161, blago 161, zaključki 161, 70dstotno invest. posojilo iz leta 1921: blago 61, Celjska posojilnica d. d. denar 210, blago 213, Ljubljanska kreditna banka denar 217, —, Merkantilna banka denar 110, blago 125, Prva hrvatska štedionica denar 810, blago 820, Strojne tovare in livarne denar —, blago 134, Trboveljska premogo. kopna družba denar 385, blago 400, Zdravne papirnice denar 190, blago 112, Stavbe, na denar 265, blago 280.

Zagrebska borza.

Dne 22. aprila. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 11.99—12.08 (ček), Praga 188.50—186.50, Pariz 324—329, New York 61.62—62.62, London 298.875—299.875, Trst 253.70—256.70, Dunaj 0.0867—0.0887.

EFEKTI.

70dstot. invest. pos. 1921 62—62.50, 2 in polodstotno drž. renta za ratnu štetu 164 in pol — 161, Ljubljanska kreditna 233—240, Centralna banka 15—16, Hrv. eskom. banka 104—105, Kreditna banka, Zgb. 104—107, Hipotekarna banka 59—60, Jugobanka 96—98, Prastedionca 825, Slovanska banka 70—72, Eksploatacija 38—42.50, Drava d. d. Osijek 200, Sečerna, Osijek 600, Isis d. d. 48—50, Nihag 50—55, Gutman 390—400, Slovaks 150—, Slavonija 54.55, Trboveljska 385—, Unkon, paromlin 345—55, Vevče 112.50—120.

Inozemske borze.

— Curih, 22. aprila. Današnja borza: Beograd 8.35, Pariz 27.025, London 24.78, New York 516.60, Milan 21.20, Praga 15.325, Dunaj 0.0728.

— Trst, 22. aprila. Borza: Beograd 39.26—39.30, Pariz 127—127.50, Pariz 116.80 do 116.90, New York 24.35—24.40, Curih 471 do 472, Praga 72—72.50, Dunaj 0.03425 do 0.03427

Narodno sobranje.

Govor ministrskega predsednika Cankova. — Obsedno stanje, da se uduše teroristi. — Dva meseca ne sme biti nobene stranke! — Vojska ima edino besedo!

— **Sofija, 21. aprila.** Narodno sobranje je danes odobrilo vse izredne vlozbe odredbe. Seja je bila odprta ob 15.30 popoldne. Novinarjev je bilo zelo malo. Steno, od občinstva ni bilo nihče puščen na galerije, le redke izjeme. Vsa skupščina je bila takorekoč blokirana od vojaštva. Seja je imela bolj značaj tajne seje. Od 242 narodnih poslancev je bilo prisotnih 178, po večini vladini poslanci, nekateri socialisti in le malo število zemljoradnikov, ki so bili zelo potrti in vnuemirani.

Podpredsednik Kulev je otvoril sejo ter takoj podal besedo ministrskemu predsedniku Cankovu, ki je v zbornico prišel s črno čepico na glavi in s črno rokavico na desni. S svojega ministrskega sedišča je začel govoriti, večkrat si z robcem otirajoč oči. V svojem govoru je omenjal predvsem razloge, ki so prisilili vladno k izjemnim odredbam. Razlogi so za to mnogostevilni, je dejal, in vidim že v vaših očeh vse te razloge za proglasitev obsednega stanja. Na vaših obrazih zrem sledove tragedije velikega četrtka. Sramota je, verujte mi, da so zločinci Bolgari, mogoče so orožje tujih rok. Sram me je, da so se naši Bolgari, ki so postavili v katedralo pekleni stroj, ki je ubil 140 oseb, mož, žena in otrok, to pred krsto našega tovariša Georgijeva, lahko bi nas bili vse ubili. In to v svetem hramu!

G. Cankov je za tem našteval vse narodne poslanike in visoke dostojanstvenike, ki so postali žrtve katastrofe. (Poslanci so jim vsiklikali: »Slava jim!«)

Ministrski predsednik je za tem nadaljeval:

»Izdajstvo! Sramota! Strašen zločin! Komu je potreben ta atentat? Katero nenastitljivo je zahtevalo še nadaljnjih 500 žrtv? Kaj so jim zakrivila te žene in deca? Ali nismo vedno apelirali na pomirjenje? Vlada je povsod delovala za pomirjenje. Nasprotniki pa so odgovarjali s atentati. Navaža za tem posamezne atentate in pravi, da je bila po atentatu v katedrali vlada primorana odrediti obsedno stanje po vsej Bolgarski. »Ohranili smo hladno, krvnost, kakor moji tovariši. Ukrenili smo vse za ohranitev mira, čeprav se zločin giblje iz kraja v kraj, iz sreza v sres. Moram reči, da se že nad 30 let razliva po Bolgarski strup, ki naj bi uničil bolgarsko samostojnost. Ta strup se nahaja po kmetijskih hišah, v šolah in povsod drugod. Ta strup škri med narod mrzinjo. Mnogi teroristi so mogoče idealisti, toda ničesar se ne more izvesti po metodah, ki jih oni zagovarjajo. Delovanje teroristov je treba udušiti!

Govorec o notranjih prilikah, je G. Cankov naglašal: V dveh mesecih naj ne obstoji nobena stranka več, razen stranke za rešitev Bolgarske. Smo grešniki in mogoče smo storili kakšne pogoške in lahko tudi jaz računam na to, da pridejo namesto nas drugi na vlado, toda danes je potrebno, da ostane Bolgarska dva meseca brez strank. Vojska ima danes edino besedo. Ni bila nikdar strankarska, marveč idealna!

Narodno sobranje je nato soglasno odobrilo vse vlozbe odredbe glede obsednega stanja.

Zločini lažnjivih prerokov.

(Dopis hrvatskega rodoljuba.)

Povodom Kapitularije »Hrvatske republikanske seljaške stranke«, ki je po šestletnem negiranju države, dinastije in ustave končno popolnoma spremenila to svoje stališče in priznala tako kraljevinu in kralja Aleksandra Karađorđevića, kakor vladavsko ustavo, — je treba, da si z malo rekapitulacijo dogledamo v teh šestih letih predokoli, koliko in kakšne zločine so zagrešili voditelji te politike na hrvatskem delu našega naroda.

Odvezli so mu v prvi vrsti vso radost in slast osvobodjenja. Po tolikih stoletih robovanja tujcem se je hrvatski del našega naroda našel nekega dne v svobodi, ujedini in enotnosti brati Srbi in Slovenci v veliko in močno jugoslovensko kraljevino. Mesto da bi se zavedal sreče, da se je po zločinu svoji vlogi v svetovni vojni našel v kolu svobodne in zmagovalne narodne države, so njegovi kratkovidni in trmasti voditelji pokvarili to srečo s vsakdanjimi lažnjivimi pripovedkami, da je začel v novo rojstvo in da se mora znova pripravljati na trenutek, da znova napoči dan svobode. Lažnjive krilatice, da niso niti Turki, niti Madžari, niti Nemci, niti Benečani povzročili Hrvatom v stoletjih robovanja toliko zlega, kakor sedaj v tem kratkem času Srbi, — so bile vsak dan v listih teh nesrečnih narodnih zapeljivcev. Ljudstvo, nepoučeno in do sedaj vzgojevano dosledno, čisto v dobrem vzgojenem smislu, da mu od državne oblasti, — ki je bila do takrat tuja, — preti neprestano samo zlo in nevarnost za njegovi obstanek, je sprejemalo te krilatice in verovalo vanje, ker so mu tako govorili njegovi prvaki, katerim se je moralo verjeti.

Odvezli so mu s svojim zločinskim delovanjem vso radost ujedinitve. Še večerj mala zatiranja pokrajina velikega cesarstva s 50 milijoni prebivalci, brez kakršnihkoli znakov stvarne svobode in pravih pogojev za življenje in razvoj, je Hrvatska in Slavonija postala sedaj integralni del velike in močne narodne države, v kateri je postal tudi Hrvat ravnopraven gospodar kakor Srb in Slovenec. Toda niso mu privoščili niti te sreče, marveč s oga napravili z odbijanjem od ostalih bratov zopet manjšega nego je bil v resnici. Današnja preorijentacija v tem smislu pomenja povratek na ona čila, na katerih bi bil hrvatski del našega naroda lahko stal že koncem leta 1918. brez kakršnegakoli pomanjkanja, ki ga je zadelo danes pri tem porazu. Kar danes znači ponovno zmagov, je bila takrat stvar, ki je bila razumljiva sama na sebi brez označbe relacije zmagovalca in premaganca. Ker niso hoteli takoj pristati na ujedinitve, so ti fatalni blazniki nudili nepotreben dokaz, da je hrvatsvo v tej državi moralo poklekati pred srbskim kot konstitutivnim in konstruktivnim činiteljem nove kraljevine. Ta dokaz je bil nepotreben, ker se s stališča narodnega edinstva nikdar ne umika brat pred bratom in ni potreba, da mora eden izmed bratov priznati, da je slabši. Čim so se Hrvati proglasili za celoto zasa in ko so doživeli na tej poti poraz, je bil podan ta dokaz s samim tem porazom.

Odvezli so mu vso radost življenja in veselje, da sodeluje pri raznovrstnih in številnih velikih in svečanih dogodkih, ki so se vrstili od dneva ujedinitve do danes. Odvezli so mu narodno vojsko in vse velike attribute svobode, ki jih daje država. A en dogodek je, pri katerem jim ni mogoče zvaliti odgovornosti in krivde na srbski del našega naroda, to je proslava tisočletnice hrvatske kraljevine. Ker so radi odpora proti državi postali republikanci, so se tudi v tem vprašanju morali umakniti za lažnjivo formulo proslave neke »tisočletnice hrvatske državnosti«. Toda baš delstvo tisočletnice hrvatske državnosti je lažnjivo in sicer zato, ker sami označajo, da je leta 1918. hrvatski del našega naroda v celoti suženstvo in odvis-

nost od Srbov. Nasprotno seveda je istina, da je z ustanovitvijo kraljevine SHS vznikla v največjih dimenzijah tudi hrvatska kraljevina, istotako kakor srbsko Dušanovo carstvo, vse to pod novo oznako kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Po njihovi ideologiji se torej ne more slaviti tisočletnica hrvatske državnosti. Res pa je, da smo baš sedaj najbolj upravičeni, da radostno slavimo tisočletnico hrvatske kraljevine, ker imajo Hrvati zopet svojega narodnega kralja prav v onih dneh, v katere pada tisočletnica Tomislavovega kronanja.

S to svojo politiko, ki je danes doživela svoj polom, dajejo lažnjivi proroki najslabše spričevalo sposobnosti in politični zrelosti hrvatskega naroda. Ako bi ne bilo one relativno majhne, toda v nazorih izrazite in odločne skupine dobrih Hrvatov in Jugoslovenov, ki so od prvega začetka vztrajali novo državo in se borili z vsemi silami proti hrvatskem separatizmu radičevskih republikancev, bi bilo danes ime hrvatsko osramočeno z glupostmi njegovih samozvanih predstavnikov, ki so sedaj končno vendarle došli do tega, da se odpovedo svojemu odporu in da priznavajo, da so bili na krivih potih. Ker v bistvu niso bili predstavitelji vseh Hrvatov, ne pada sramota na hrvatsko ime, marveč samo nanje, ker so se izrežnjo ločili od ostale narodne celote in s svojim republikanskim programom markirali svoje nasprotstvo napram novi državi. Najbolj tragično, obenem pa najbolj sramotno vlogo je igrala ona hrvatska inteligencija, ki je šele kasneje pokleknila pred demagogijo Stjepana Radića, dočim je ob ustanovitvi države bila zanj in ji dajala celo kraljevske ministre, da v najkriticnejši dobi, ko so se sklepale mirovne pogodbe in določale nove državne meje, celo ministra zunanjih del. Ta inteligencija je na svojo veliko nesrečo sprejela republikanski program še naknadno in sicer samo iz ožira na to, da bi se po milosti Stjepana Radića dokopala do par mandatov. A čim je to storila, je Stjepan Radić, kakor da bi se ji hotel rožati, odredil, ne da bi to inteligenco sploh vprašal za mnenje, da se opusti ne samo republikanski program in da se prizna kraljevina in dinastija, marveč tudi državna ustava, ker je v tej ustavi člen, ki prevideva tudi revizijo ustave. Toda ta člen je bil v ustavi od vsega začetka in baš radi njega je bil odveč oni veliki odpor proti ustavi, ki vendar daje vsem strankam možnost, da si z neumornim in poštenim delom priborijo v narodu ono večino, ki je potrebna za revizijo ustave. Zato je ostala Hrvatska zajednica anes, ko se je Radićeva stranka odpovedala republikanstvu, kot odsekana veja na republikanskem programu in je po svoji poziciji v parlamentu prisiljena, da tudi še nadalje dela politiko Stjepana Radića, kateri se je le ta sam odpovedal. In to je sramota, kakršni primeri v zgodovini kakšne politike stranke.

Da se dotaknemo četrtega, morda najzločinnejšega momenta, ki se javlja ob tej priliki, moramo omeniti, da je s to politiko odpora proti osvoboditvi in ujedinitvi domovini omadeževano hrvatsvo z znakom, ki nikakor ne odgovarja dejstvu. Samozvani predstavitelji hrvatskega dela našega naroda so zapeljivali ljudstvo s svojo nesikretno politiko na lažnjive steze prikrivanja pravih svojih misli in iskrenih svojih čustev. Hrvati so bilo doslej vedno navajeni, da so se borili odkrito, čelo proti čelu, a ne z lažnjivimi in nepoštenimi gesli. Zapeljivani pristati Stjepana Radića so radi njegove politike opetovano prihajali v položaj, da so eno mislili, drugo govorili, a tretje delali. Posledica tega je bila, da so pred sodišči, kamor so bili poklicani na odgovor, lagali in tajili ono, kar so, zapeljivani po svojih voditeljih, storili, a kar sedaj pred sodiščem — zopet zapeljivani od njih — morali tajiti. To je najbolj pasivna točka v bi-

lanci šestletnega kolebanja hrvatskih kmetijskih mas in ta točka ostane še dolgo na duši njenih zapeljivcev. Prehod, ki je bil storjen s faktom razpada Avstro-Ogrske zbog zmage kraljevine Srbije in njenih velikih zaveznikov in ki je preko noči izbrisal vso negativno sodelovanje hrvatskega dela našega naroda v svetovni vojni, to dejstvo se danes okrepljuje in kmoje sprejemajo z nezaupanjem in z malo vero, kolikor smo mogli to videti na hrvatskem kmetu, novo pot, ki jim jo kaže Stjepan Radić. Ako pa je inteligencija lahko veteranska in nestalna, kakor trs na vetru, ne more biti veteranska isto mukotopno kmetško ljudstvo, ki ima vendarle dušo in vest in globoko razmišlja o svojem delanju in nehanju. Nekoč

ga je »hrvatska« gospoda gonila v Srbijo v vojno proti sovražnikom Avstro-Ogrske in Frana Josipa, kasneje je za trenutek verjelo, da je eden in isti narod s Srbi in da je z njimi možno bratsko in iskreno življenje, a kasneje je bilo to ljudstvo zopet pogrnano v borbo proti Srbom.

V kratkem času desetih let torej dve protisrbski in dve srbofilski orientaciji! To zmedenost in nestalnost ne more roditi dobrega sadu in prav to je, kakor se nam zdi, kar najbolj težji dušo hrvatskega kmeta. Samo ako bi bil sedanjí preokret trajen, bi bilo mogoče izbrisati vse težke posledice, ki jih je povzročila tekoma let nesrečna Radićeva politika.

Raisuli umrl.

»El Sol« poroča iz Atngera, da je Serli Raisuli v petek podlegel težki bolezni. Opetovano razširjena vest o smrti tega nekronanega afriškega kralja se zdaj potrjuje. Ko je padel Raisuli koncem januarja v roke svojega največjega sovražnika Abdel Krima, je bilo konec njegove kariere. Mule Ahmed d' Raisuli je ime, ki zavzema odlično mesto v zgodovini severozapadne Afrike zadnjih 25 let. Redko kdaj je naletela evropska civilizacija na tako trdnjavnega, zakrknjenega, fanatičnega in nevarnega protivnika, kakor je bil Raisuli. Bil je tipični razbojnik v velikem stilu, eden onih pustinskih šakalov, pred katerim se trese vsa okolica. Slaven je postal po neštetihih drznih napadih na karavane. Vedno je ujel kako evropsko znamenitost, ki mu je raje plačala bogato odkodnino, kakor pa da bi se cvrla na razboj.

Angleški novinar Harris, ki je bil ujet pri Tangeru, je znal pripovedovati o tem drznem razbojniku cele legende. Tudi Harrisov rojak Perdicas ga ohrani v trajnem spominu. Strašno krutost občačev v afriških pustinah pa je občutil Raisuli tudi na lastni koži, ko so ga v mladih letih ujeli in odpeljali v pustino prišasti marokanskega sultana. Njegov tovariš je v ujetništvu kmalu umrl. In Raisuli je moral gledati, kako hodijo podgane dan za dnem glodati truplo, ki je viselo na njegovem telesu. Takrat se mu je posrečilo pobegeti, toda ta dogodek ni mogel omečiti njegove divle narave. Stalno ga je bilo videti v krvavih spopadih, vstajal in roparskih napadih, dokler Španci niso spoznali, da najde zlato pot tudi do takega razbojnika. Podkupili so ga z močnjikom zlata in tako je postal Raisuli pri-

jatelj Špancev. Toda njegovo prijateljstvo je bilo skrajno nezanesljivo. Vsak hip je bil pripravljen stopiti zopet na čelo svojega divjega plemena in vedno si je dal svojo vestnobo Špancem ponovno bogato nagraditi. Slednjič je ponudil svojo zvesto službo Alfonzu XIII. v obširnem pismu, ki ga je pisal španskemu kralju leta 1923. Španska vlada je morala boječ noč računati z njegovo avtoriteto, oprajočo se ne le na slavo voditelja domačega plemena, nego tudi na dostojanstvo šerifa. Zakaj Raisuli je nosil vedno zeleni turban kot pravi potomec prerokov in ljudstvo je videlo v njem edinega kraljevega namestnika. Zato so Španci upali, da se jim posreči z njegovo avtoriteto ohraniti v afriških kolonijah mir.

Uspehi njegovega mlajšega tekmea Abdel Krima so spravili Raisula iz ravnoteže. Ker ni vedel, komu pripade definitivna zmaga — Špancem ali upornikom — je stal pod pretežno vodenice ob strani in skušal igrati dvojno vlogo. V tem času ga je posejila angleška pisateljica Forbesova in Raisuli, ki je bil vesel, da lahko v miru poveča svojo slavo, ji je diktiral dan za dnem vse podrobnosti iz svojega burnega življenja. Do konca tangerskega konflikta pa ni mogel igrati dvojne vloge. Abdel Krim je navadil s svojimi rfiškimi plemeni na trdnjavo Tazrut, dočim je taboril Raisuli sred: svojega harema in ogromnih zakladov. Po krvavem boju je Tazrut letos koncem januarja padel. Raisuli se je svojemu tekmeču udal in ko je poslal svojega sina in nečaka kot talca, so ga na nosilkah prenesli v Sešnamo, da bi se Abdel Krimu ne bilo treba več bati osvete. Tam je našla starega rfiškega razbojnika in politika smrt.

Politične vesti.

— **Stranka »slovenskega naroda«!** SLS se kaj rada proglašja za stranko »slovenskega naroda«, kakor da bi to pravico ne imele tudi ostale stranke, ki vendar niso stranke, izvoljene od črncev ali kakega kitajskega plemena, marveč izvoljene in vodene od Slovencev. Kljub temu povdarja SLS svojo narodnost: trdi, da je stranka »slovenskega naroda«. Ko bi vsaj v ti točki bila odkritosrčna in priznala, da je stranka klerikalne oblastilčnosti cerkvenjakov nad našim prosvetnim življenjem. To je njeeno pravo bistvo, ne pa tista laž, da je SLS stranka »slovenskega naroda«. Če je SLS odkritosrčna, mora to striktno priznati. Tega pa ne stori: boji se javnosti, ker bi ta klerikalno diktaturo kratkoma odklonila! Pač pa se tei naj javnosti lažje približuje kot dozdnevna stranka »slovenskega naroda«.

— **Že korigirajo dr. Gosarja!** Politična razmotrivanja, ki jih je objavil dr. Gosar v »Slovencu«, niso včas vsem pristajšem SLS. Eden izmed teh razlag tako v današnjem »Slovencu«, da se SLS bori za prenosno našega državnega življenja ne kot slovenska stranka, marveč kot stranka državljano! Mož pravi namreč doslovno: »Potrebno se mi zdi, še to-le naglasiti: Da se Slovenci danes ne borimo za notranjo preureditev naše države — kot Slovenci, zato ker hočemo biti za-se: nego borimo za to kot državljani, ki v sedanjí strukturi države ne vidimo poročev in možnosti za zdrav in krepak njen razvoj in ker ne maramo države po starokopitnih vzorcih, nego hočemo državo, slonečo na modernih demokratičnih temeljih, ki so edini v stani skleniti je v trdnjo in nerazrušljivo zgradbo.« S temi besedami se ta član SLS torej direktno odnevočuje dosedanjí lažslovenski gonji SLS! Omejuje stranko na borbo za demokratizem! Tako imamo nainovejšo definicijo slovenstva: slovenstvo je demokratizem! Klerikalci bodo odslej izjavljali: Nismo Slovenci, marveč samo demokrati!

— **Občinske volitve v Zagrebu.** Dopolnilne občinske volitve za zagrebski občinski svet so določene za nedeljo 10. maja t. l. Volitve trajajo od 7. zjutraj do 17. popoldne in je določenih 33 volišč. Zagreb voli v smislu občinskega reda 25 članov občinskega sveta, ki so lansko leto bili izžrebani, da odstopijo.

— **»Slobodni dom« kot glasilo HSS.** Z dovoljenjem zagrebskega policijskega ravateljstva izide danes novi »Slobodni dom« kot glasilo Hrvatske seljaške stranke. Listnica tega tednika je »Slavenska Knjižara«, odgovorni urednik narodni poslanec G. Pavle Radić. Ta je dal policijskemu ravateljstvu garancije, da novi »Slobodni dom« ne bo širil republikanskih idej svojega prednika, temveč da bo pisal lojalno v smislu izjav, ki so jih podali zastopniki HSS v parlamentu. Novi »Slobodni dom« tudi na zunaj izgublja svoje republikanstvo na ta način, da so iz naslova črtane besede: »Republika svemu svetu dika« in dalje »Sav kulturni svet za narodni suverenitet«. Pavle Radić v svoji prijavi tudi naglašja, da novi list nima ničesar skupnega s svojim starim republikanskim prednikom.

— **Belgijska vladna kriza ne pride do rešitve.** Vodja socialistov, tudi preko belgijskih medij znani Vandervelde se pogaja brez uspeha z raznimi skupinami, a odklanjajo mu druga za drugo. Najbolj je računal na takozvane krščansko-socialne demokrate, t. j. delavsko krilo klerikalne stranke, a odklonili so mu tudi ti. Obrnil se je nato zopet na liberalce, ki pa slejkoprej odločno odklanjajo kolaboracijo s katerikoli vlado. Zato računajo v parlamentarnih krogih z vso gotovostjo, da bo Vandervelde kralju mandat za sestavo vlade vrnil.

— **Darila.** Uprava našega Hsta je prejela Din 100 za ruske begunce, katere je daroval pater Fran Beloc, profesor v Sent Vidu. — Srčna hvala!

Sport.

Priznani jugoslovenski plavalni rekordi.

80 m juniori — Vlado Smokvina (Viktorija, Sušak) 29" — 10. VIII. 1924 (Sušak, Jadran).

50 m juniorke — Slava Krišković (Viktorija, Sušak) 35.8" — 10. VIII. 1924 (Sušak, Jadran).

100 m prsa juniori — Ivo Pavelić (Concordia, Zagreb) 1.28.5 — 10. VIII. 1924 (Sušak, Jadran).

100 m slob. stili seniori — Rob. Blažić (Hašk, Zagreb) 1.07.8 — 11. VII. 1923 (Olimp. igre Göteborg).

200 m slob. stil — Robert Blažić (Hašk, Zagreb) 2.48.0 — 17. VII. 1923 (Zagreb, Maksimir).

400 m slob. stil — Filio Venturini (Viktorija, Sušak) 6.03.1 — 3. IX. 1923 (Sušak, Jadran).

1500 m slob. stil — Ante Roje (Jadran, Split) 25.35.1 — 15. VIII. 1923 (Haškova mediklubska plavalna tekma Zagreb, Maksimir).

200 m prsa — Bela Deak (SSU, Sombor) 3.15.1 — 3. IX. 1923 (Sušak, Jadran).

400 m prsa — Neven Mohović (Viktorija, Sušak) 7.13.4 — 9. VII. 1924 (Sušak, Jadran).

100 m hrbet — Bela Deak (SSU, Sombor) 1.27 — 3. IX. 1923 (Sušak, Jadran).

100 m over — Ante Roje (Jadran, Split) 1.21.1 — 15. VIII. 1923 (Zagreb, Maksimir).

100 m dame prsa — E. Podhorsky (Viktorija, Sušak) 1.45.0 — 10. VII. 1924 (Sušak, Jadran).

100 m dame slob. stil — Olga Roje (Jadran, Split) 5.21.4 — 9. VIII. 1924 (Sušak, Jadran).

400×200 m štafeta gg. — Viktorija, Sušak (Margreiter, Kargatich, Novak, Roje) 6.41.9 — 10. VII. 1924 (Sušak, Jadran).

400×100 m štafeta dame — JSK, Jadran, Split (Linardović, Kargatich, Novak, Roje) 6.41.9 — 10. VII. 1924 (Sušak, Jadran).

50 m seniori — Vlado Smokvina (Viktorija, Sušak) 29" — 10. VIII. 1924 (Sušak, Jadran).

100 m prsa seniori — Ivo Pavelić (Concordia, Zagreb) 1.28.5 — 10. VIII. 1924 (Sušak, Jadran).

50 m dame slob. stil — Slava Krišković (Viktorija, Sušak) 35.8" — 10. VIII. 1924 (Sušak, Jadran).

— **Šime Podnje, znani igralec Hajduka** ki je že lani igral za barve SK Ilirije in Seger, bivši trener Ilirije, sta prispela v Ljubljano, kjer bosta igrala za Ilirijo. S pridobitvijo teh dveh igralcev bo naš prvak vsekakor znatno ojačen.

— **»Sahovski Glasnik«** Izšla je prva številka »Sahovskega Glasnika«, mesečnika Jugoslov. sahovskega Saveza. Izhaja v Zagrebu ter stane četrtletno 20 Din. Redakcija: V. Vuković, Zagreb, Trg I.-6.

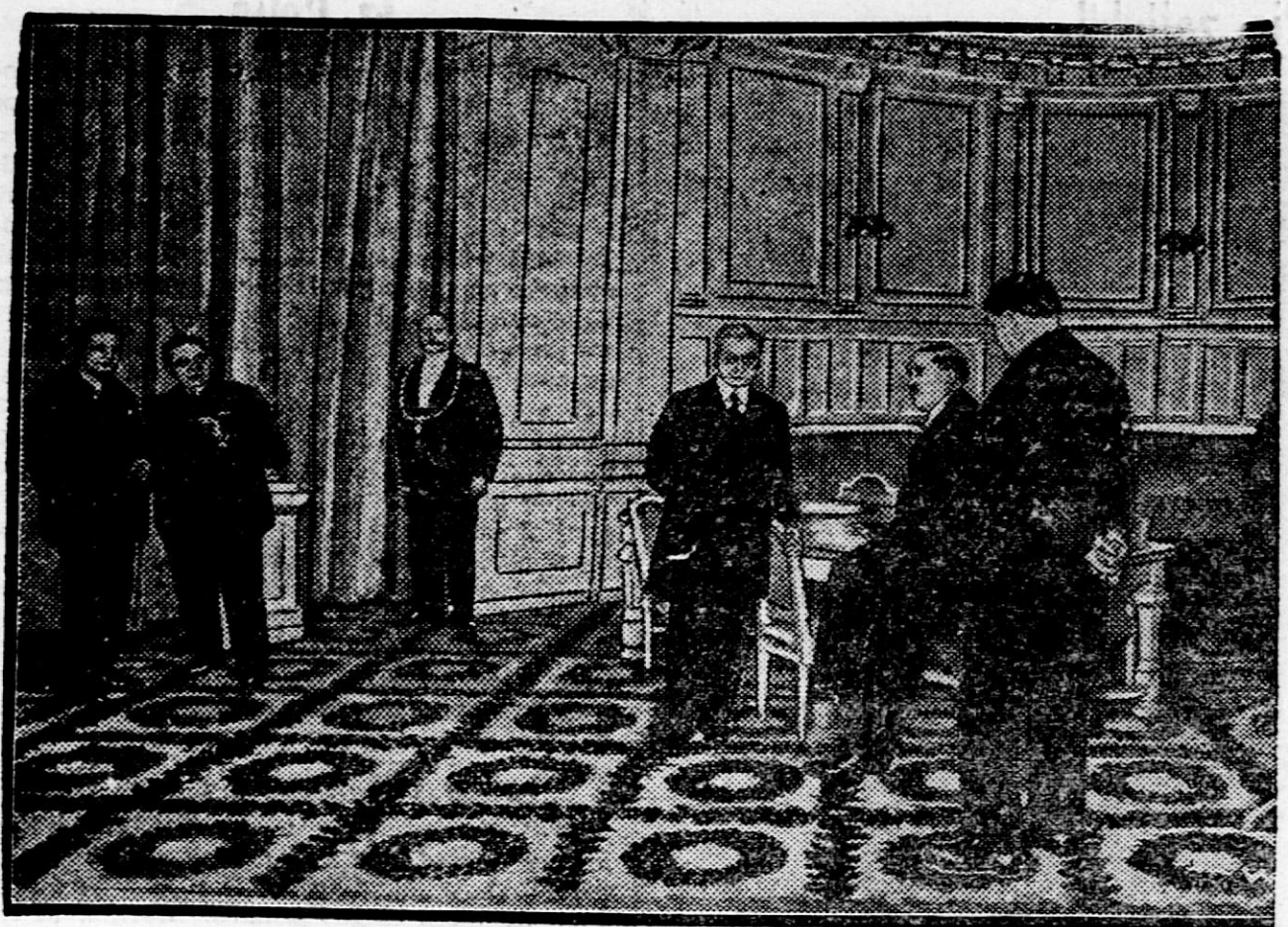
Pa tudi mam'ca pravi,
in sploh vse, kar živi, da »Mirim«
čokolada se vsem najboljša zdi.

Dopisi.

Z Viča. Naši klerikalci so bili zadnje čase še precej mirni in kazalo je vse, da upoštevaljo željo novega župana, naj bi se nehal javni boj in naj bi se raje več delalo v korist občine. Mogli pa se niso zdržati več in spravili so se na dolskega upravitelja G. Semeta. Očitajo mu stvari, ki pravzaprav ne pomenijo drugega kakor grehe bivšega vodje Struklja, ki je šest let zamenjal pouk in posvečal vzgoji viške šolske mladine prav malo ali pa nič skrbil. Njegovo delo je bilo pri Slomskovi zvezi. Tam se je on udeleževal v škodo drugih učiteljev, podučeval v obrtni šoli, da je odjedel zaslužek podrejenim učiteljem. To je vse njegovo toli hvalisano delo. Vemo pa, da se ne da vseh napak, ki so še na šoli, odpraviti v par mesecih, če se preje ni nihče brigal za nje. Kar pa se tiče očitka, da letajo otroci med ponkom po cesti, naj ve dopisnik, da so to otroci tistega razreda, kjer poučuje učitelj, ki se zadnje čase suče samo okoli Struklja, da mu raznaša vse, kar se godi na šoli. Sicer pa je poskrbljeno, da se tudi to konča. Dobro nam je znano, zakaj ti napadi. Strukelj vulo in da blizu časa, ko boh treba pobasati culo in iti definitivno z Viča, pa bi rad spravil ljudi v razburjenje, kakor ob odstranitvi. Pa sedaj ni več Hanove in podobnih pedagogov iz Slomskove zveze, da bi uganili z otroci gnušne komedije, da bi molali za Struklja kot »mučenika« v svoji službi. — Obžalujemo le, da v. Semeta ne ostane stalno na naši šoli, ker ga, da je korekten voditelj in učitelj in se briga tudi drugače za vzgojo otrok ne samo tiste ure, ki so mu predpisane.

Po svetu.

* Sloveči ruski igralec Štefanov je zna izborno oponašati ljudi. Zadoščalo je, da je enkrat govoril s kakim človekom, pa je potem posnemal njegov glas, kretnje in obnašanje tako natančno, da se niso mogli načuditi temu oni, ki so poznali dotično osebo. Tekom svojega bivanja v Varšavi je pozval Štefanova v ložo vladar Nikolaj, se je z njim pogovarjal in mu končno rekel: Štefanov, slišal sem, da znate mene zelo dobro oponašati. Rad bi tudi jaz sam to videl. Štefanov je naprosil vladarja, naj zapove, kaj ima storiti. Vladar: Izgovorite nekaj besed kar pač hočete! Štefanov: Volkonski (minister carskega dvora), pošljite Štefanova jutri zjutraj tisoč rubljev. Vladar je bil z obnašanjem zadovoljen, nasmejal se je od srca in Štefanov je prejel drugo jutro tisoč rubljev s prav prilaznim nasmehom.

MINISTROVA PREDSOBA. Slika nam nudi zanimiv pogled v predsobo novepečevega francoskega ministra de Monzie. Komaj je bil de Monzie imenovan za finančnega ministra, že so napolnili njegovo čakalnico finančniki, da mu potožijo svoje bridkosti in težave.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Začetek ob 20. zvečer.

Sr., 22. aprila: Lizistrata C. Četrtek 23. aprila: Vdova Rožinka B. Petek 24. aprila: »Roka roko umiva«. Pre. mijeja. Red E.

Sobota, 25. aprila: Ob 5. uri pop. »Rosmersholm«. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 26. aprila: »Roka roko umiva«. Izv.

Opera:

Začetek ob 20. zvečer.

Sreda, 22. aprila: »Carmen«. Red F. Četrtek 23. aprila: »Traviata«. Red D. Gostovanje baritonista Drago Hrčiča iz Zagreba.

Petek, 24. aprila: Zaprt.

Sobota, 25. aprila: »Don Pasquale«. Red A.

Nedelja 26. aprila: »Aida«. — Gostovanje gđ. Zaludove in g. Zdenka Knittla iz Bratislave. Izven.

Koncert bratov Milana in Dušana Jovanovića.

Če nam ljubljancem po pravici očitalo, da zanemarjamo domače umetnike, da se pohajamo njihovih koncertov, pa nam vendar ne morejo očitali, da bi jih prijazno in navdušeno ne sprejemali. Čim bolj prazen je naš žep torej, tem bolj polno je srce. Mi nas bilo sicer tako malo večeraj v Unionsu, a vsi smo bili veseli bratov Jovanovičev in zlasti Milana se mi je smilil, ker je publika naravnost rabljatno zahtevala dodatek za šodatkom. Rad ali nerad je prihajal vedno mova na oder in dodajal, kolikor časa je mogel.

Milan obvlada svoj instrument že suvereno, poje mu skoro že kot odraslemu, zrelemu možu. Predava samozavestno, elegantno, njegov ton je iskren, sočen, širok, tehniško se mu ne bo treba menda ničesar več učiti, poglabliti bo moral le svoje čustvovanje, to pa z zrelostjo, z leti pride samo ob sebi. Mlajši njegov brat Dušan tudi zmaguje klavir po tehniški strani skoro izvrstno, a čustveno vsebine nekaterih resnejših globljih skladb pri svojih 17. letih ne more le popolnoma izčrpati. On, kakor tudi Milan, pa se še neprestano in skrbno uči, dobro vedo, da umetnosti nikdar ne seže do konca. Kar mi ni bilo všeč, je bil preveč ameriški program, poleg Beethovna, Glazunova, Suka, Brahmsa, lahke, skočne, salonske, ležerne stvari, pestra mešanica, program prav široke publike, isto velja za šodatk, poleg velikana Bacha, mal, brez-

pomemben košček. Hotela sta najbrž nuditi vsakemu okusu nekaj, kar se jima je seveda v polni meri posrečilo; po drugi strani pa take močne koncesije škodijo tudi umetniku samemu, ker ne sme le on navzdol k publiki, a jo mora skusiti dvigniti k sebi. Zelel bi, da bi svoj bogati program okrasila tudi z jugoslovenskimi skladbami, kajti njuna sveta dolžnost je našim produktivnim umetnikom pripomniti med svetom do ugleda. Upam, da se navzile našemu siromaštvu že kaj najde za njo.

V splošnem, kakor rečeno, je koncert bratov uspel na vso moč lepo in želimo oboima mladima umetnikoma še mnogo velikih uspehov njima in nam v slavo in čast. — Č.

— V četrtek dne 23. t. m. gostuje v naši operi odlični baritonist Drago Hrčič, član Nar. gledališča v Zagrebu, Gospod Hrčič ima krassen bariton ter je ljubljene zagrebške gledališke publike. V Ljubljani je očetja Germoneta. Predstava je za nente reda D. in sicer spada v okvir šestih abonma predstav z raznimi gosti.

— Gostovanje operne pevke gospodične Zaludove in tenorista Zdenka Knittla. V nedeljo dne 26. t. m. gostujeta v ljubljanski operi gospodična Zaludova in gospod Zdenko Knittel, sedaj člana Nar. divala v Bratislavi. Gospod Knittel je bil več let član Nar. gledališča v Zagrebu, kjer je pravkar gostoval v operi Parsival. Gospodična Zaludova pa je dramatična sopranistinja. Oba imenovana umetnika sta pravkar absolvirala več gostovanj v Zagrebu, Osijeku ter gostujeta na povratku tudi v Ljubljani in sicer v operi Aida. Vstopnice za nedeljsko predstav Aida se bodo dobivale od petka dalje pri dnevnih blagajni v operi.

— Sprememba dramskega repertoarja. Abonente reda B in C vljudno opozarjamo, da je red njihovih tatevskih predstav zamujen in sicer se igra danes v sredo dne 22. t. m. Lizistrata za red C, dočim imajo abonenti reda B Vdovo Rožinko v četrtek, dne 23. t. m. Ta sprememba repertoarja je bila nujno potrebna vsled petkovne premijere »Roka roko umiva, obe obaze.

— Dijaška predstava v drami. V soboto popoldne ob petih vprizori se zadnjikrat v sezoni Ibsenova drama »Rosmersholm« kot dijaška predstava pri zelo znižanih cenah. Opozarjamo, da je začetek te dijaške predstave izjemoma ob petih popoldne.

— Dr. Iv. Lah, Knjiga spominov. (Ječe, Moja pot, Dan 1914/I. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Strani 163. Brošura Din 35.—, v celo platno Din 45.—, post. nina Din 2.— več. — Prva poglavja teh spominov so pisana v taboru Mittergrabern na Nižjem Avstrijskem spomladi 1916. Pisal sem jih ob svoji postelji v onih dneh, polnih nad in pričakovanja, ko so onemogli

nemški napadi pred Verdunom in se nam je zdelo, da nastaja v svetovni borbi velik preobrat. Pisal sem, kakor sem se spominjal. Skrilal sem svoje zapiske v postelji in sem jih pri odhodu srečno rešil. Podajam jih tu deloma neizpremenjene. Pozneje se mi je zdelo potrebno spopolniti te dogodke s podatki, kako je rastle naša predvojna generacija, kako je iskala pozitivnega programa in kako se je iz tega mladega kipeja razvil naš jugoslovenski nacionalizem, ki je končno leta 1914 objel vse naše slovenske pokrajine. Mislim, da se bodo mnogi radi z menoj spominjali teh časov. Bil sem v sredi našega boja, obdan od nešteti znanih in neznanih sobojnikov, ki so

vsak na svojem mestu delali za skupno stvar. Dogodki so nas prehiteli. Ni mi bilo treba ničesar niti olepšati niti prettravati. Bilo je tako. Čas teži in na marsikaj smo že pozabili. — Tako piše Lah v predgovoru k svojim Spominom, ki nam osvežujejo baš one dogodke, katerih dosegadnji vojni memoari, Pivkovi, Matičičevi ali Feiglvi prav malo ali nič ne omenjajo. divjanje germanskega terorja v zaledju in trpljenje naših ljudi po ječah in taboriščih. Knjiga je opremljena z Lahovim portretom ter karikaturami Podrekarjevimi, ki je narislal tudi naslovno stran. Priporočamo jo prav toplo.

Nemci na razstavi v Milanu.

Milan, 19. aprila.

Nemčija se je od leta 1923 letos prvič zopet udeležila velike mednarodne razstave. Za šesti mednarodni vzorčni sejem v Milanu je bil imenovan poseben državni komisar v osebi legacijskega svetnika dr. Schwarza. Za letos še ni bilo mogoče pokazati nemški tehniški napredek v lastnem paviljonu, zgodi pa se to prihodnje leto. V tem pogledu je Nemčija zaostala za Anglijo in Francijo, kateri imata svoje krasne reprezentacijske paviljone na milanskem vzorčnem semnju. Nemčija je izločila svoje izdelke v prostorih podjetja »Breda« na ugodni centralni poziciji razsežnega sejmišča.

Namen nemške razstave je, kakor nemški gospodarski in politični listi povdarjajo, da se je pokazalo in dokazalo, da koraka Nemčija na tehniškem polju zopet skupno z velikimi narodi. Model zrakoplova Z. R. III. je poseben atrakcijski predmet, ki ga vsak pozorno gleda in občuduje. Pod modelom je postavljen originalni Maybachov motor, eden onih, ki so delovali v Z. R. III. predno je odplul v Zedinjene države. Po stenah je polno slik Z. R. III. Nemci so pač ponosni na to svojo zračno gradbo. V okvir radio-industrije vodi posnetek radio-kabine Z. R. III. v originalni velikosti. Splošno pozornost vzbujata tudi model Flettnerjeve rotorne ladje. Zanimiv je aparat dr. Rotheja za kinematografično sprejemanje kirurških operacij. Polno je še drugih stvari, ki pričajo, kako silijo Nemci kvišku in sicer z uspehom.

Na italijanski strani se je posvečala vsa pozornost nemškemu prizadevanju da bi se na razstavi v Milanu nemški izdelek postavil enakovredno v vrsto z angleškim in francoskim. V Milanu deluje močna nemška kolonija, vnetja za bodočnost Nemčije, in ta je znala pripraviti Italijane, da so odpadli vsi pomisleki, kiso jih imeli prvotno napram Nemcem z ozirom na svoje vojne zavzeznike Angleže in Francoze. Nemški poslanik v Rimu baron Neurath je prišel k otvoritvi razstave v Milan in vodil ogledovalce po nemškem paviljonu. Prišlo je 15 zastopnikov največjih nemških listov, prišel je tudi dr. Eckener, ki je vodil Zepelinov zrakoplov v Ameri-

ko. Preskrbeli so Nemci še za izrednost, iz Berlina je priplul na razstavo aeroplan, ki je prinesel s seboj pozdravno poslanico s sejma v Lipskem.

Italijani so priredili Francozom, Angležem in Nemcem posebne dneve. Nemški dan je bil sijajen. Minister Nava je Nemce prisrčno pozdravil in laskavo se je zahvalil poslanik Neurath, povzdiga joč Italijo in njene krasote in občudujoč njeno gospodarsko in industrijsko napredovanje. Novinar dr. Stein je v svojem Italijo poveljujočem govoru rekel: Ako bi bila Nemčija razumela pravočasno vse, kar je Italija zmogla storiti na industrijskem polju in o čemur siljajo priča milanski sejem, bi se moralo ne bilo zgodilo, kar se je zgodilo. Čas je, da se italijansko-nemško prijateljstvo postavi na temelj vzajemnega priznanja produktivne kapacitete obeh narodov in da se reče, da Italijani niso manj vredni od Nemcev na nobenem industrijskem polju. Gromovito ploskanje in odobravanje je sledilo s strani Nemcev in Italijanov in godba je zasvirala italijansko in nemško himno. Dr. Eckener je predaval o gradbi Zepelinov, o poletu v Ameriko in zaključil s predlogom, da se zgradi v Milanu velik aerodrom, kjer naj bi bila izhodna postaja za transoceansko službo zrakoplovov in transnita točka za nameravano črto iz Londona v Indijo.

Nemci so se Italijanom s svojim nastopom ob razstavi zelo prikupili. Na srce so govorili Italijanom in s tehničkim napredkom se je globoko mešala nemška politika, iščoč si opore za svoja bodoča stremjenja tudi pri italijanskem narodu.

Sodišče.

Ljubljana, 21. aprila.

Tihotapci s konji na Vrhniki.

Glavno gnezdo konjskih tihotapcev je še danes Stara Vrhnika. Med njimi smatramo varnostni organi za posebno agilnega Fr. Ukmarja, ki je doma iz vipavske okolice, a na Stari Vrhniki ima v najemu bajto in nekaj zemljišča, toda glavni posel mu je tihotapstvo. Pri njem se baje stalno zbiralo drugo tihotapci. Nekoč je Ukmar pripeljal iz Višnje gore 4 konje, da bi jih spravil čez mejo, toda Ukmarjev konkurent, ki je spravil čez mejo najmanj 50 konj, ga je ovadil, da so mu orožniki konje zaplenili. Od takrat ima Ukmar hudo jezo na orožnike ter je v neki ovadbi na srezko poglavarstvo očital naredniku Serceju, da drži s tihotapcem Debevcem, zato pa oba dobro živita. Ker je sodnik dr. Leitgeb povodoma neke obzodbe zaradi tihotapstva, oziroma tatvine Ukmarju zagrozil, da ga bo treba izgnati iz občine, je tudi proti sodniku napravil ovadbo, da drži s tihotapci in da je nemški. Pri drugi priliki je nahrušil orožnike, ki so prišli pomoči preiskani njegov hlev, ako nima za tihotapčenje pripravljene konje: Kaj vedno hodite okoli moje bajte, kadar pa drugi res gonijo konje preko meje, takrat pa spite. Le naznanite me, 100 Din lahko vsak teden plačam! Obtoženec trdi, da se ne ukvarja s tihotapstvom, ampak nasprotno: on ovaja tihotapce ter dobi zato tudi de-

nagrade. Občinski odbor je že drugič sklenil, da Ukmarja iztirajo iz občine. Ukmar je dobil zaradi žaljenja orožnikov 14 dni postrežene zapora.

Moža je zatajila, da bi dobivala podporo.

Neža Kamanič v Duplicah pri Kamniku je leta 1920 vložila pri invalidskem oddelku prošnjo za stalno podporo oziroma pokojnino zase in za enega mladoletnega sina, češ da je njen mož v vojni leta 1917 izginil. Resnica pa je, da se je mož kmalu po preobratu vrnil k njej, toda po par dneh je odšel v Pulo, kjer živi še danes, a se baje ženi prav nič ne javlja. Invalidski odsek je bil ženi vlogu ugodno rešil ter bi bila prejela za nazaj nad 1000 Din, toda že pred izplačilom so prišle oblasti goljufiji na sled. Ker se goljufija torej ni posrečila in ker je žena res precej omejena, je bila oproščena.

Pijanec ima povsod srečo.

Na pepelnico sredo so trije delavci pri belem dnevu grdo razsajali po Gosposvet-ski cesti, ker so bili še »pustni«. Najglasnejši je bil Ivan Herfort iz Most. Ta je vrtil v roki žeski klobuk ter divje kričal. Stražniku, ki je razgrajajoče svaril, se je Herfort zoperstavil. Stražniku je prihitel tovariš na pomoč, toda Herfort je obema izpodbil noge — mogoče, da sta padla preko vrec, ker boj se je vršil v Knezovem skladišču, kamor je Herfort zbežal — ju suval z nogama in trgal obloke z rokama. Obtoženec se je izgovarjal na nezvestno pijanost, katero trditve so podpirali Knezovi delavci, ki pa stražnikom niso marali pomagati. Herfort je bil oproščen.

Dvoženstvo.

54-letni viničar v Ardrem pri Krškem se je leta 1895, v Koprivnici pri Rajhenburgu poročil s Franciško Pristalič, s katero ima enega sina. Ker pa ni dobil pričakovanega dohoda in mu je bilo posestvo prodano, je izginil z doma brez sledu. Leta 1911 je bil delavec v pivovarni v Ljubljani ter se je cerkveno poročil v cerkvi sv. Petra z Marjijo Vajdič, kateri je seve prikril, da že ima ženo in otroka. Obsojen je bil na 2 meseca težke ječe, a še hušja kazen ga čaka, ker ga sedaj oba ženi tožita na odškodnino. Na pram orožniku se je mož izjavil, da bo tudi drugo ženo spodil.

Julijska krajina.

— Obletnica Rima in praznik dela. Včeraj je bil v Italiji državni praznik v proslavo obletnice ustanovitve Rima. Zajedno je na ta dan predpisani praznik dela namesto prvega majnika.

— Na živinskem sejmu v Sezani 14. t. m. je bilo 1674 glav živine. Cena goveji žilvini 500—510 lir kvintal, cena za konje 1500 do 5000 lir glava, cena za prašiče 30—105 glava 5—8 tedenske starosti. Sejem je do bro uspel.

— V Podgori pri Gorici so aretirali 26-letnega Filipa Russa, bivšega fin. stražnika, ki je pobegnil iz Montalbana v Italijo, kjer je umoril svojo zaročenko Vincenco Ferendo. Misli je, da bo v Julijski krajini na varnem, pa so ga kmalu izsledili in zaprli.

— Ubitega so našli na cesti pri Gračovu vem nekega 56-letnega Ivana Stenderja (?). Truplo ima velike rane na glavi. Orožniki iščejo zločince. Pokojnik je bil znan kot miren in dober mož.

— Nesreča na postaji pri Sv. Andreju. Na železniški postaji pri Sv. Andreju v Trstu je prišel po nesreči v predpretekli noči pod tovorni vlak železničar, 50-letni S. Ciceri. Vlak mu je odrezal glavo.

— Briski krivce nevaren bojni nož. V Krimnu se je vršila zanimiva razprava proti dvema kmetovalcema iz Medane v Brdih, katere so aretirali orožniki v Moš, ko sta šla na semenj v Sezano. Imela sta pri sebi dva »krivca«, to je noža, ki sta potrebna kmetu pri obdelovanju vinogradov, katere pa so najprvo orožniki in potem preiskovalni sodnik smatrali za silno nevarno bojno orožje. Zastopnik obtoženth dveh kmetovalcev, briski sorojak dr. Terčič je na sodnjih v Kralnu temeljito obrazložil, kaj je »krivec« in v kakšne svrhe služi, na kar sta bila medanska kmetovalca oproščena obtožbe. To je vendar strašno pa zelo značilno za razmere v deželi, da pride zaradi »krivca« celo do sodne razprave in se šele tam ugotovi, kaj je »krivec«.

OSKAR H.

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

S preračunjenim korektnim poklonom se je postavil užaljeni ljubimec: »Hotel sem si samo dovoliti vprašanje, ako že smatrate, milostna, moje vzwgojo za končano? Naveličal sem se že »vzgojevanja« in sem danes že svoji mami povedal, naj se nikar več ne trudi, da bi zame najela nove učne moči. Odslej si hočem sam iskati svojo družbo in okolico.«

»Kakšno neumno govoričenje je to?« je razjarieno vprašala Mici Lorenz. »Ali misliš, da se bom dala strahovati od takšnega dečaka? Povej jasno in točno, kaj Ti ni prav.«

»Povedali so mi, da je Vas, milostna, kupila moja mama, da ste mi podarili svojo ljubezen. V obraz so mi vrgli zasmehljiv izraz o »vzgoji princev«, pripovedovali so mi, da ste naše razmerje izdali javnosti in me tako ponižali v smešno figuro. To je, kar imam na srcu, kar mi ni prav.«

Pevka se je dobrodušno zasmejala. »Kar ljudje klepečejo, mi je vseeno. Eni obrekujejo iz zavisti drugi iz zlobnosti. Imam te rada, ker si ljubeč in zato, ker je to hotela gospa mama. Ne čutim potrebe biti orjašova ljubica, da bi

tem delala zase reklamo. O meni so pripovedovali že druge zgodbe.«

»Toda mama mi je sama povedala, da je bila pri Vas, da je z Vami govorila in Vas kupila zame.« Umetnica je ježno vzrojila. »Budalost, jaz se ne dam kupiti. Vaša mama je res z mano govorila. Zavrnila sem jo in odklonila vlogo ljubzenske učiteljice, ki mi jo je hotela natveziti. Materi pa nisem mogla odreči prošnje, da bi se ne seznanila z njenim sinom. Za kaj drugega se nisem obvezala. Da sva se potem našla, ni bilo dogovorjeno.«

Kakor vesela nada je nekaj zableščalo v nadvojdovih očeh. »Vzljubili ste me torej radi mene samega?«

»I seveda! Mendaj vendar ne radi tistih par kamnov, ki mi jih je poslala Vaša mama? Tam le še vedno leže!«

Nehote se je ozrl na zrcalno mizico, na katere mramorni plošči je med srebrnimi šatulami, glavniki in steklenicami ležal bleščoč nakit.

»To Vam je poslala mama?«

Vprašanje se je glasilo dokaj neverjetno. Poznal je štedljivost svoje matere.

»Seveda! Veselilo me je že, pomagalo pa bi to dario čisto nič, ako bi mi ne bila ugajala mala visokost?«

Nadvojdova se je vzravnil.

»Dovolili mi boste, milostna, pripombo, da bi sam jedva bil tako srečen, da bi si izvojeval Vašo ljubezen s svojo ljubeznivostjo brez podpore teh zlahtnih kamnov. Bal bi se, da bi Vam postal nad-

da odidem in Vas ohranim v prijateljskem spominu. Umetnica mi ostane vsikdar v hvaležnem spominu in njeno umetnost bom rad užival vedno znova.«

Sklonil se je nad mehko, rožnato roko presečene dame, ki se še vedno ni prav spoznala v njegovem razkoračenem nastopu, pač pa je takoj zasulila, da namerava prekiniti z njo. Postala je nevoljna in jezna.

»Prosim Vas, cesarska visokost, da se preveč ne trudite, ako mi hočete ohraniti svoje prijateljstvo. Jaz hočem popolnoma pozabiti na najino razmerje. Ako hočete s svojim pritrjevanjem in ploskanjem počastiti umetnico, Vam tega ne bom zamerila. To je pravica občinstva.«

Nadvojdova je obledel. Njegovo lice se je skremžilo, kakor da bi se boril s solzami, samo v njegovih očeh se je pojavila otročja kljubovalnost.

»Kakor ukazuje, milostna! Meni ostane spomin na svojo prvo ljubezen in prvo razočaranje neizbrisen in nepozabljiv!«

Zazvenele so ostroge na petah in nadvojdova se je nerodno poklonil.

Za njim so se zaprla vrata. Pevka se je dvignila s stola, kakor, da bi se hotela pokoriti prvi svoji misli in ga poklicati nazaj, nato pa je zmajala z glavo in polglasno pripomnila: »Ne, potem bi si preveč domišljal. Iz lastnega nagiba se mora vrniti.«

Poznala je svojo moč nad moškimi srci, to pot na se je zmotila. Pozabila je, da je mladina

spremenljiva in da ji ne dostaje stalnosti. V letih razvojnega procesa, imajoč pred sabo še neskončno bodočnost, hoče mladina imeti vsak dan nove doživljaje, pozablja na včeraj, da lahko misli na jutri. Ne misli na zvestobo, ker vidi v zvestobi že zastoj in staranje. Pred njo se razprostira življenje še kot jutranja solnčna pokrajina, nji je bolest in gorje še doli, ki meče na njo kot bežek oblak svoje ginevajoče sence. Vtisi se spreminjajo in z njimi tudi čustva. V mladini ni zvestobe. Mici Lorenz se je tega zavedala in zato ji je bilo žal, da je zamudila trenutek sporazumljenja.

Mladi nadvojdova se je smrtonesno vrnil domov. Dasi se je na eni strani veselil svojega odločnega moškega nastopa, s katerim je dal slovo zviti čarovnici, vendar mu je bilo na drugi strani nadvse žal pri srcu. Ko se je domislil, da so za vedno proč tiste prelestne ljubzenske ure, ko je počival v njenem čarobnem mehkem naročju, mu je zadrhtelo srce in često je obžaloval, da ni poslušal njenega opravičila in je po nepotrebnem izžval njeno jezo. Kako lepa je bila v tem svojem gnevu! Opetovano se je že hotel k nji vrniti, jo ob nogah prositi oduščanja, toda plašila ga je domišljaja, da bi ga zavrnila z zasmehom in sramotjenjem. Bila je huda noč, ki jo je preživel, bdel je v hrepenenju in vedno znova se ponavljajoč gnev je dušil vse slike lepše bodočnosti. Da bi vendar mogel znova najti žensko bitje, ki bi mu darovalo svojo ljubezen! To mu je povzročalo skrb in grenka čustva, dokler ni v spanju našel pozabljene.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1925.

Zračna črta Trst-Ljubljana-Dunaj.

Iz Trsta pišejo švicarskemu listu «Neue Zürcher Zeitung» o zračni črti Trst-Dunaj nastopno: Načrt letalske črte Trst-Dunaj, ki jo bo obratovala zračno-prometna družba I. C. Wiho-Junkers, se uresniči, kakor se kaže, v kratkem. Pogajanja v Trstu se približujejo zadovoljivemu zaključku. Živahen interes je vzbudil načrt v Ljubljani, kjer se je vršilo na povabilo Trgovske zbornice zborovanje vseh merodajnih korporacij v svrhu, da se doseže postajališče nameravane zračne zveze v Ljubljani. Družba Junkers je predlagala konzorcij s kapitalom 15.000 dolarjev (!); polovico bi plačala družba in drugo polovico jugoslovnski interesenti. Razven v Ljubljani bi se letala nikjer drugodi ne vstavljala. Vožnja iz Trsta v Ljubljano bo trajala 45 minut, iz Ljubljane na Dunaj tri ure, tako da bi ne bilo treba za ves polet od Trsta do Dunaja porabiti niti štiri ure. Največjo prednost bi imel iz nove zveze poštini promet. Iz Trsta v Benetke in v Milan, oziroma Turin bi poskrbela za priključno zvezo «Societa Italiana Servizi Aerei».

Ne vemo, v kakem stadiju se nahaja vprašanje, da se v Ljubljani najpravi postaja zračne zveze Trst-Dunaj, zdi se pa nam, da se posveča temu problemu premalo pozornosti tako z gospodarske, kakor pred vsem s službene strani.

Zračna postaja v Ljubljani je za nas veljanske važnosti in njen pomen bomo po zaslugi lahko ocenili šele, ko se zračni promet vzpostavi in razvije v smeri, kakor je pričakovati. Ako sedaj ne izrabimo ugodne prilike, ko nam to postaja ponujajo takorekoč na krožniku, se nam lahko zgodi, kakor svoje dni različnim našim malim mestom, kakor Škofji Loki, Brežicam in drugim, ki se danes preklinjajo one svoje prednike, ki so v svoji starokopitnosti zagrešili, da je železniška postaja tako oddaljena od mesta. Toda, kar je enkrat zamujeno, se da težko popraviti. Tudi v tem slučaju lahko postane zamuda za nas usodna. Zato apeliramo na naše merodajne kroge, naj zastavijo vse sile, da dobimo v Ljubljani postajališče zračne prometne proge.

Sedaj je čas in ugodna prilika! Ne zamudimo je, da nas potem ne bodo preklinjali zanamci!

★ ★ ★
— Za nemškutarja in brata Slovenca proglasa glasilo frankovske stranke «Hrvatsko Pravo» zagrebškega župana ing. Vekoslava Heinzla in sicer zato, ker je v zagrebškem nemškem listu «Der Morgen» izrazil nado, da v kratkem poseti Zagreb kralj Aleksander. Župan Heinzl je bil baje nekaj časa republikanec, sedaj pa je očitno postal navdušen monarhist, kar izpričuje tale njegova izjava: «Prebivalstvu mesta Zagreba želim v prvi vrsti zadovoljstvo, da lahko pozdravi našega kralja v Zagrebu. Čvrsto sem prepričan, da bi v naši metropoli priredili kralju, za katerega so vedno bila srca Hrvatov, navdušen sprejem in da bi se naš monarh pri tej priliki na nedvomnen način prepričal o simpatijah hrvatskega naroda. Bivanje kralja v Zagrebu bi doneslo mestu in njegovemu prebivalstvu v vsakem pogledu pozitivne rezultate. Kralj bi s samim svojim posetom ali kratkim prebivanjem v Zagrebu obvezal na hvaležnost vse prebivalstvo. Spominjam to z ozirom na vesti, da pride kralj v doglednem času v Zagreb in da bo celo v Zagrebu kronan. Interes našega kralja za naše glavno mesto in njegovo prebivalstvo bi bil najljubši dar, ki bi se mogel pokloniti nam Hrvatom...» Nas ta izjava zagrebškega župana nad vse veseli. Zakaj je v tem oziru stal Zagreb tako dolgo ob strani? Ko je tako našel g. Heinzl pot nazaj v narodno kolo, za pač ne bo vznemirjal, ako ga radi tega proglasajo franckovci za nemškutarja in brata Slovenca!

— Ministriški predsednik Pašić v Dalmaciji. Ministriški predsednik g. Nikola Pašić je 20. t. m. iz Cavtata posetil Kotor. Mesto je bilo svečano okraшено z državnimi zastavami in je bil g. Pašiću sprejem od strani prebivalstva valičastim sprejem. Sprejema so se udeležili zastopniki tamonjših civilnih in vojaških oblasti, družstva, razne korporacije, veliki župan s Catinja, škof Uccellini in drugi. Ministriški predsednik Pašić je ostal v Kotoru dve uri. Iz Kotora je po poročilih iz Beograda g. Pašić nadaljeval svojo pot v Sarajevo.

— Vojni minister nadzoruje vojno mornarico. V spremstvu admirala Price je prišel 20. t. m. v Sibenik minister vojne in mornarice general Dušan Trifunović, da inšpicira našo vojno mornarico. Več dni je v Sibeniku bival tudi bivši predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović. Posetili je nekatere vojne okraje severne Dalmacije.

— Kako je umeti 125. člen uradniškega zakona? V krogu državnih uslužbencev se ta člen jako različno tolmači. Zadevni člen govori o pomoči onim uslužbencem in njih rodbinam, ki so postali za delo nesposobni, pa še nimajo pravice do pokojnine. To razločno tolmačenje je dalo osrednji komisiji za izvršitev zakona o državnih uslužbencih

povod, da je poslal ministrstvu socialne politike svoje mišljenje glede tega vprašanja. — Po mišljenju te komisije, ki posluje pri pravosodnem ministru, se odmeri podpora po sadnji plači o starem zakonu v teh primerih: podpora dobe oni uslužbenec ali njih rodbina, ki so za delo nesposobni ali so morali po 1. septembru 1923, ko je stopil novi zakon v veljavo, če je imel uslužbenec na dan ukinitve službe več kakor tri leta državne službe, podpora dobe tudi ona državni uslužbenec ali njih rodbina, ki so uživali milostno podporo 1. septembra 1923, a rok milostne podpore je potekel po 1. septembru 1923. — Podpora daje pristojni resorni minister s svojo odločbo v vsakem konkretnem slučaju. Oceniti mora prej, ali so izpolnjeni vsi pogoji za podelitev podpore, posebno ako nima prošlee nobenih drugih dohodkov ter ni sposoben za delo. Izplačilo podpor se izroči po dovršenem sporazumu glasom kontrole z ministrsko odredbo. — Vse prošnje za podporo se nahajajo pri resornih ministrih in naj se pri zadeti obračajo neposredno nanje, ako žele pojasniti.

— Brezbrizno pošto poslovanje. Prateklo je nad eno leto dni — tako nam piše trgovec iz večjega mesta na štajerskem — ko sem poslal v Volvodino večji karton raznega galanterijskega blaga. Ako bi postala vsopovsod tako poslovala kakor gre, bi bil moral dobiti vsaj v teku 14 dni denar za blago ali pa za paket nazaj. Žal, preteklo je celo leto in še 40 dni povrhu, da sem blago dobil nazaj. Plačal sem poštnino za tja, plačal poštnino za nazaj, a ležnine, ki je našla nekaj malega manj kakor 400 dinarjev, sem plačal le toliko, kolikor je bilo prišlo name, to je 1 dinarjev, ves ostali znesek ležnine mora po poštne pravilniku plačati poštni namestnik, ki se ne ravna po poštinih predpisih. To je že od sile, kako nekatere pošte, zlasti na Hrvatskem in v Volvodini, malomarno poslujejo ter v tem škodujejo obrti in trgovini pa uledu poštne uprave. Sicer moramo priznati, da se je tudi v omenjenih deželah pošto uradovanje znatno izboljšalo v zadnjih dveh letih, vendar se še dobe poštni uradi, kateri ti ne pošljejo povzeta za dvignjen paket, ki ti ne vrnejo pošiljke tisti ali naslednji dan, ko naslovnik prejme pošiljko odkloni, marveč šele tedaj, ko podroša take brezbrizne, malomarne in brezvestne poštne uradnike in uradnike z reklamacijami, kar nam dela vsakogar poleg mnogih neprijetnosti in skrbi tudi prav nepotrebne, izdatke. Vprašamo, ali se pošte po naših vzhodnih in južnovzhodnih krajih kaj revidirajo po višjih direktijskih uradnikih, in ako se, kakšne so tiste revizije?

— Napredovanje v poštini službi. Z dekretom ministra pošte in telegrafa s dne 27. februarja t. l. je napredovalo približno 100 uradnikov II. kategorije, ki službujejo v področju ljubljanske poštne direkcije, iz 4. skupine v 3. položajno skupino. To je v redu in prav, ker uredba o razvrščanju poštinih namestencev po novem uradniškem zakonu predpisuje, da spada od poštinih in brzojavnih uradnikov II. kategorije 20 odst. v 2. skupino, 30 odst. v 3. skupino in 50 odst. v 4. skupino. Dostoj pa so bili ti uradniki razvrščeni tako, da je bilo samo 11 odst. uradnikov v 2. skupini, samo 19 odst. v 3. skupini, a 70 odst. v 4. skupini. — Glede uradnikov, katerim pripada po uredbi 3. položaj, se je torej z najnovjšim napredovanjem krivica popravila in razmerje izravnilo. Izvršiti se morajo še napredovanja iz 3. skupine v 2. skupino in na ta način izpraznena mesta 3. skupine nadomestiti z nadaljnjim napredovanjem uradnikov iz 4. skupine. Za podlogo razmerja, po katerem se je izvedlo to napredovanje, se je vzel čin in službeni položaj, katerega je imel uradnik pred 1. septembrom 1923.

— Dr. Perčević stanovanjski certifikat. Pišejo nam: Na komando klerikomunističnih junakov, kakršni so: Pirč, Zajc in Dr. Stanovnik, je bivši vladni komisar dr. Perčević zadnje dni, predno je odletel z magistrata, dal v naglici vročiti klerikalnim in komunističnim pristajem, ki jih je režim natepel v mestne stanovanjske hiše, dekrete, s katerimi se jim je zagotovilo stanovanje za dobo — pet let! Ker ni ta »kontrabandni« nikakrjaven sklep občinskega sveta, bi ga genetični svet zdaj dobro storil, ko bi dr. Perčević dekrete klasiral in nakazal dotična stanovanja mestnim uslužbencem! Zobj za zobj!

— Samomor književnika. V Splitu je 20. t. m. izvršil samomor slušatelj filozofije in pesnik Milenko Bucar iz z. Zadnji čas je sodeloval pri separatističnem listu «Hrvatska Sloga» ter je sestavljal razne satirične pisane pesmi, članke in polemike. Vzrok samomora ni znan.

— Žena je skuhala svojega moža. Svoječasno smo poročali o zverinskem zločinu seljakinje Ružice Goljaš iz Goričke na Hrvatskem, ki je ubila svojega moža, ga nato razsekala ter posamezne komade telesa skuhala. Ta barbarski zločin, ki živahno spominja na dela vampirja Haarmana, je takrat strahovito razburil prebivalstvo tamonjših krajev. Proti bestialni šeni se je preteklo dni pričela v Petrinju sodna razprava, čije izid še ni znan.

— Vremenska napoved. Vremenske opazovalnice napovedujejo za četrtek: megle jasno in oblačno brez posebnih nallvov, jutraj hladno, po dnevi precej toplo. — Obiskovalcem Zagrebškega velešola. Ma ki se vrši od 26. aprila do 4. maja t. l. sporočamo, da se dobijo sejmne legitimacije za polovično vožnjo pri Tourist-Office, palača Ljubljanske kreditne banke. 800-n

— Legitimacije za polovično vožnjo po železnici. Izkaznice za polovično vožnjo državnih uslužbencev so prišle na ravnanje stvo državnih železnic. Ker pa je prošnja za nove kazance obilo, poteče do izročitve teh izkaznic posameznim uslužbencem še en mesec tednov.

Marconi se je zaljubil.

Slavni izumitelj Marconi, član italijanskega senata, se hoče zaročiti s hčerko angleškega polkovnika, Elizabeto Paynter. Na sliki vidimo 65 letnega učenjaka s 17 letno nevesto pred vilo bodočega tasta.

— Slovenski penzion Triglav v Cirku. venici bo letos omogočil mnogim, da pohite na stnji Jadran. Dobra hrana in soba dnevno Din 65.—. Lep položaj, odprto ceto leto. 89-n

— Požar tobačne tvornice. V tobačni tovarni v Košicah na Češkoslovaškem je nastal v noči od sobote na nedeljo požar, ki je popolnoma uničil srednji trakt poslopja. Požar so pogasili šele v nedeljo popoldne. Kakko je požar nastal, še ni znano. Škoda znaša od 8 do 10 milijonov Kč.

— Najnovejša bluze, otroške plaščke, oblečke pripravila Kristofil-Bučar. 80 L

— Proti odelostvi deluje s kolosalnim uspehom samo «Vilfanov» čaj. Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. Proizvajala: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

Naši javnosti!

Ljubljanska akademska omladina sklicuje skupno s kulturnimi organizacijami dne 23. t. m. ob pol 7. zvečer

protestno zborovanje

v zbornici univerze radi sramotnega in nekučnega nastopanja italijanskih fašistovsko-policijskih oblasti proti našemu odličnemu znanstveniku g. prof. dr. Vebru.

Pozivamo vso narodno čutečo javnost, da da dostojnega izraza ogorčenju nad tem sramotnim činom, ki ni običajen med kulturnimi narodi, in se zborovanja v velikem številu udeležijo.

Iz Ljubljane.

— Razsvetljava in osebna varnost za Bežigradom. Pišejo nam: Kakor predkralji: Rožna dolina, Vodmat in Moste, zraslo je zadnjih 7 let tudi za Bežigradom in okrog njega 30—40 hiš in vil, par tovarniških podjetij in raznih delavnic in skladišč, tako da imamo tudi tu opraviti z novo naselbino, ki jo je privabil vne iz centra cenene stavbnik svet in razne druge udobnosti. Ceste in pota so tudi še v zanemarjenem stanju in tudi regulacija še ni v redu, ali kar je pri Bežigradu najbolj zanemarljeno, je: ulična in cestna razsvetljava ter brezbriznost odgovornih faktorjev za dnevno in nočno stražo v prid — osebni varnosti! Na kratko povedano: Javna razsvetljava za Bežigradom bi se morala najmanj potrojiti, policijska straža — pa tudi! Tu ne pomagata noben izgovor, da ni take nevarnosti. Življenje in premoženje prebivalcev-davkoplačevalcev je na tej periferiji mesta noč in dan v nevarnosti in zato bi morala za njih varnost skrbeti tako mestna občina kot — država! V zadnjem času se je baš tu izvršilo toliko zločinov, da morajo merodajni činitelji sami uvideti, kako ogrožena je tudi javna varnost.

— Odprava smodnišnic na ljubljanskem polju. Kakor čujemo, se vrši še tekom tega meseca med vojaško upravo in prizadebeli občini nekaka zadnja komisijonela obravnava v zadevi odprave starih smodnišnic in zgradbe novih.

— Hodniki pred novimi hišami in vilami. Po sedaj še veljavnem stavbnem redu za mesto Ljubljana imajo hodnike pred novimi hišami in vilami tlakovati njih hišni gospodarji. Ker je itak novih stavb še dokaj brez tlakovanih hodnikov, bo magistrat opozoril s primerno odločbostjo take gospodarje na tozadevne predpise stavbenega reda.

— Staro drevje ob Strelški ulici. Ki je bilo na potu razširjene ceste, so pred kratkim posekali in odstranili odnočno oddali strankam.

— Zopet sneg! Danes jutraj je kazalo vreme precej ugodno. Zdelo se je, da se bo nebo zjasnilo in nastal lep solnčni dan. Domoljubno ob 8. na se za jaki obrati oblaki in

okrog 10. je jelo gmeti in celo treskati. Okrog popoldneva je med dežjem jel padati tudi zelo gost sneg.

— Masarykova proslava. Članstvo Sokola I. se opozarja, da se vrši v soboto, dne 25. t. m. točno ob 20. uri v društvenih prostorih na Taboru Masarykova proslava. (20. t. m. napovedana proslava se je morala vsled tehničnih ozirrov preložiti). Predava znani priljubljeni predavatelj g. dr. Krivic. Po predavanju prosta zabava. Bratje, udeležite se predavanja zaslujno in polnoštevilo, istočasno se vabi društvu naklonjeno občinstvo. Prosvetni odsek Sokola I. 798-n

— Šentjakovski gledališki der: V soboto 25. aprila: Kralj na Betalnovi. V nedeljo 26. aprila: Kralj na Betalnovi.

— Zenitično — umetniški večer. Kačor smo že poročali, priredi g. Branko de Poljanski v četrtok ob 20. zvečer v Mestnem domu predavanje o zenitizmu kot najnovjšem umetniškem pokretu. Poleg druge zelo zanimive vsebine bo recitiral tudi odstavke iz zenitične poezije. Balkaniziranje Evrope je glavna parola tega pokreta in zato bo našo javnost gotovo zanimalo videti in slišati zenitičnega pesnika, ki aktivno sodeluje pri tem pokretu. Zenitizem je zadnja beseda vseh modernih pokretov v Evropi. Šahovska igra z živimi figurami 1. majnika bo privlačna za vsakogar. Ob zvokih godbe, v majnikovem razpoloženju, sredi probujajoče narave bo nastopilo članstvo «Atena» v slikovitih zgodovinskih belokranjskih in gorenjskih nošah pod vodstvom mojstra Vidmarja. Slični matchi so se igrali v tujni ob različnih prilikah in v različni protizvebi. — Tako n. pr. so nastopali kot figure poklicani igralci, ki so z mimiko in gesto izražali razne napade šahovskih potez, ali so nastopali družabni krogi v dobrodušnih svrhe, ki so učinkovali s krasoto dragocenih stiličinskih kostumov šahovske deske, ali češki sokoli v zgodovinskih nošah ob obletnici bitke na Beli gori itd. Vsekakor bo prireditev «Atena» za Ljubljano prvovrstna novost in vredna posesta. 799-n

— Cvetični dan za Ciril Metodovo družbo priredita Šentjakobsko - trnovski Ciril Metodovi podružnici ob priliki Jurjevanja 3. maja. 804-n

— Občni zbor Gospodarske zadruge poštinih namestencev v Ljubljani bo v soboto 16. maja t. l. ob pol 20. uri v dvorani poštnega ravnanstva. Spored: 1. poročilo načelstva, 2. poročilo nadzorstva, 3. sklepanje o uspehu zadružnega poslovanja, 4. sklepanje o podelitvi absolutorija, 5. volitev načelstva, 6. volitev nadzorstva, 7. slučajnosti.

— V društvu «Soča» v Ljubljani se vrši v soboto dne 25. t. m. v salonu pri Levu 20. in zadnje predavanje v tej sezoni. Ta večer predava univ. prof. g. dr. Aleksander Bilimović in sicer prvič v našem društvu o narodnem gospodarstvu o temi: «Papirnat denar». Na to zelo aktualno in veletresantno predavanje opozarjamo vse člane in prijatelje društva, da se ga v obilnem številu udeležijo. Po predavanju prost zabava z godbo in petjem. Začetek točno ob pol 8. zvečer. Vstop vsem prost. 801-n

— Zadruga kleparskih, instalacijskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani sporoča vsem svojim gg. članom, da se vpisovanje vajencev ne vrši v nedeljo, dne 26. aprila, temveč v sredo dne 29. aprila t. l. ob 6. uri zvečer. Obenem se vrši odborova seja. — Načelstvo. 802-n

— Ljudska higijenska šola v Ljubljani. Ker je z ozirom na razpoložljiv prostor pri-glašencev preveč, so sprejeti v prvi tečaj ljudske higijenske šole le oni, ki so se pri-glasili do nedelje 19. t. m. Za vse ostale se otvori v kratki dobi nov tečaj. Otvoritev prvega tečaja je danes 22. t. m. ob 18. v risalnici državne relake v Ljubljani.

— Jadranska Straža. Občni zbor Jadranske Straže v Ljubljani se vrši v soboto 25. t. m. ob 20. uri v restavraciji Zvezda.

— Belokrajina proti Gorenjaki bo naslov šahovskemu matchu na igrišču «Atena» ki ga bo odigral mojster g. Milan Vidmar dne 1. majnika.

Iz Celja.

—c Ljudsko vseučilišče v Celju. V ponedeljek 20. t. m. je predaval g. profesor Orožen o osnovnih problemih etike. Najprej je razložil pomen besede «etika», potem pa vrhnji cilj tej vedi. Omenil je grški hedonizem in eudaimonizem ter novoveški utilitarizem; pri teži po telesni ali duševni nasladi, po telesnem ali duševnem ugodju, drugi po sreči in blaženosti, tretji pa po koristi. Gospod predavatelj je govoril tudi o volji in vesti; volja je dvojaka: dobra in zla. Vest, t. j. naše notranje čustvo ali znanje o tem, kar je dobro ali zlo, koristno ali škodljivo, se pridobi potom vzgoje in izkustva. Predavanje je bilo vsekoli zanimivo, poslušalci so mu z zanimanjem sledili. Obiskano je bilo srednje.

—c Aretacija. V noči od ponedeljka na torek je policija v hotelu »Pri pošti« aretirala neko 26letno dekle, ker je prenočevalo z nekim tujim moškim ter se pod napučenim imenom vpisala v zglasnici. Oddana je bila v zapore okrajnega sodišča v Celju.

—c Požar v Vojniku. V nedeljo 19. t. m. v noči je zgorel kozolec g. Zottla v bližini hiralnice. Požarne brambe so prišle na lice mesta in pogasile ogenj. To je v kratkem času že tretji slučaj požara. Storitca se ni so izsledili.

—c Pogreb umrlega nadučitelja gosp. Wolfa se je vršil v ponedeljek ob 16. iz javne bolnice na mestno pokopališče. Udeležilo se ga je mnogo občinstva, med katerim smo opazili tudi učiteljski zbor celjskih mestnih šol. Pokojnik je deloval v Celju 39 let. Bil je, dasi Nemec, mirnega značaja, ter splošno priljubljen. Bodi mu ohranjen blag spomin!

—c Dijaška akademija v mestnem gledališču. V petek 24. t. m. ob 20. uri priredi Ferijalni Savez na celjski državni realni gimnaziji v Mestnem gledališču akademijo z lepo izbranim sporedom, kateri obsega pevske točke dijaškega zbora pod vodstvom g. Pregelja, kakor tudi solo-točke. Po končanem pevskem sporedu se vprizori Miliforova komedija v treh dejanjih »Skaplje nove zvjajce«. — Akademija se ponovi v nedeljo 26. aprila ob 4. uri popoldne pri znanih cenah.

—c Razvite prapora mestne »Orjune« v Celju se vrši, kakor že poročano, v nedeljo dne 3. maja. Spored je sledeč: Na predvečer v soboto ob 20. uri bakiada in podoknica kumci gospe dr. Božičevi. Drugi dan v nedeljo sprejem pri jutranjih vlakih, glavni sprejem pri vlaku ob 10. uri popoldne. Ob 11. uri razvite prapora na Dekčevem trgu pred Narodnim domom, nato povorka. Popoldne izlet na Stari grad, zvečer veselica v Narodnem domu.

OBLEKE
OBROKE
MESTNI TRG 5
O. BERNATOVIC

Iz Maribora.

—m Samomor. Kovač F. Simovič s svojo rodbino ni živel v dobrih razmerah. Žena je bila baje zelo udana alkoholu. Posledica tega so bili rodbinski prepri, v katere je bila vpletena tudi neka najemnica. Ta je končno oba zakonca radi žaljenja časti tožila. V ponedeljek se je vršila pred sodiščem razprava in je bil Simovič obsojen na 200 Din globe, poleg tega pa bi imel plačati tudi 6000 Din stroškov procesa. To je moža tako pogrelo, da se je zvečer v drvarnici obesil.

—m Državna borza dela v Mariboru. V času od 12. do 18. aprila sta bili pri drž. borzi dela razpisani 202 prosti mesti, 183 oseb je iskalo dela in v 48 slučajih je borza posredovala z uspehom.

—m Iz poštne službe. Poštni uradnik Viktor Zagorski je bil iz Maribora premeščen v Bosanski Petrovac.

— «Neosan» krema napravi usnje elastično in neobčutljivo proti vremenskim vplivom 50/L

Pretep med Bolgari v Gradcu.

Iz Gradača obširno poročajo o krvavem pretepu, ki se je vršil včeraj popoldne v restavraciji gostilničarja Schanzla v bližini deželne bolnice. Za 15. uro popoldne so sklicali člani »Znanstveno akademske zveze bolgarskih dijakov« zborovanje, na katerem so razpravljali o kritičnih dogodkih na Bolgarskem. Zborovanje je bilo policijsko prijavljeno. Govorniki so precizirali svoje stališče glede atentata v katedrali Svete Nedelje v Sofiji ter so končno sprejeli resolucijo, ki obsoja vse atentate in nasilja, pojavljajoča se od leta 1923 dalje. Zveza bolgarskih akademikov je več ali manj nenavklonjena sedanjemu režimu in v njej so včas njeni po večini akademiki-zemljoradniki. Za zborovanje so izvedeli člani nacionalističnih organizacij »Rodina« in »Bolgarija«. Ti so popreje imeli zborovanje na univerzi. Okoli 40 priistašev sedanjega bolgarskega režima je odkorakalo proti gori omenjeni gostilni, vdrli so v zborovalno dvorano ter izzvali krvave pretepe. Kakor ugotavlja policijsko poročilo, so se napadali popreje s točilnic oborožili z vrčki in steklenicami. Več dijakov in udeležencev zborovanja je bilo ranjenih, nekateri precej težko. V dež bolnici so bili po krvavem pretepu, ki ga je končno policija preprečila, obvezani: dijak Ivan Cokolov, ki je dobil težke poškodbe na se, je v dvorani onesvestil, dalje dr. med. Hrsto Duškov, cand. med. Todor Matrovan, tech. Gjorgje Matrov, cand. med. Nikola Milev in cand. med. Ilija Gongalov.

Uradno poročilo pravi, da se je pretepi udeležilo okoli 100 bolgarskih dijakov. Dvoroano so znatno poškodovali. Škodo cenijo na 3000 avstrijskih šilingov.

Gospodarstvo.

Tržna poročila.

Na domačem lesnem trgu se položaj zadnje dni ni bistveno izpremenil. O velikomnočnih praznikih je bilo malo kupcev. Večje zanimanje je samo za hrastove hlode, ki bi jih lahko prodali v poljubni količini po zelo ugodnih cenah. Gradbenega materiala se prodaja zadnje čase mnogo, zlasti tesnega lesa raznih dimenzij, čigar cena je povoljna. Zagani les se radi neugodnih cen čedalje manj producira in tudi kupci ni. Malo več zanimanja je za bukove deske in hlode. Sicer pa letošnje leto absolutno zaostaja za živahnim izvozom lanske pomladanske sezone in tudi doma ne gre les v promet, ker je zastoj v gradbeni akciji. Povprečne cene na našem lesnem trgu so te-le: hrastovi hlodi I. raz. 1600—2000, II. raz. 900—1200, hrastovi hlodi za furnirje 3000—4000, fino hrastovo blago 3200—4000, hrastovina za poliščilo 4200—4500, hrastovo izbrano blago 51000—6000, hrastove deske do 5 cm 2400—3100, hrastovi pragi 3200—3500, bukovi hlodi I. raz. 350—400, javorovi hlodi I. raz. 700—500, jesenovi hlodi I. raz. 700—900, mehko tesano blago 400—500, mehko žagano blago 600—800, brzojavni drog, hrastovi 70—140, jelovi 50—80, železniški pragi bukovi 30—50, drva bukova I. raz. vagon 2700—2900, bukova II. raz. vagon 2200 do 2700, mešana drva 2400—2700, ogilje vagon 9000—10000.

Tržišče kolonialnega blaga. Povpraševanje je minimalno radi nedavnih velikomnočnih praznikov, zato je tudi promet v zastoji. V začetku poljedelskih del se položaj na trgu zboljša, ker bodo kmetje kupovali kolonialno blago. Cene notirajo na našem tržišču: sladkor v trgovini na debelo 16,10, v kockah 15,60, kristal 14,35, pesek 16,15, kava se je v trgovini na debelo nekoliko podražila in notira za kg »Rio« 44—49 po kakovosti. »Zapadna Indija« 45,50, Portorico 66, riž 6,50, aracan prima 7,30, splendor 8,75, Patna »SS« 10,50, »801« 10 Din. Olje po količini 23—23,50, »Shogun« 25 Din. Ameriška mast 27,50—27,75, makaroni 11,50—12, fidein 11 Din. Jemenova kafa »10« 7, »7« 8,50 in »4« 10 Din. Milo marsejsko 16,75, deteljo seme italijansko 29, kisova kislina 80 % 0,75—42, kmeti holandski 25, poper singapurski 27,50, paprika ostra 22—35, slada 5—50, čaj 60—90, sol 3,15, soda 1,70, bismarba 7, škrob 9,50, sveče 17—17,50, vžralice iz Ruš 92,50.

Kako je treba nabirati in sušiti zdravilne rastline.

Tudi najmodernejša medicinska znanost se vedno priznava gotovim rastlinam odlične zdravilne lastnosti. V najstarejših dohadi pa človeški rod sploh ni poznal drugih zdravil kakor rastlin. O tem nam pričajo egiptovski izkopanine. Kralj Salomon je sestavil celo knjigo o zdravilnih rastlinah, ki so večinoma tudi danes še v veljavi. V sv. pismu čitamo: »Bog je storil rastline zdravilne«. Stari Grki in Rimljani nam pričajo o čudodelnih uspehih zdravljenja z rastlinami. a. pr. Plinij star., Varro, Hipokrat itd. V srednjem veku so se posebno po samostanih bavili s pripravo in uporabo rastlinskih zdravil. V vsakem samostanu je bil po en menih, ki se je popolnoma posvetil taki vešči. Pri tem je seveda zabredlo zdravljenje po receptu v mazaštvo in vražarstvo.

Celo živali imajo prirojeni nagon, da se s boleznimi zatekajo k zdravilnim rastlinam. Vsakdo je že imel priliko opazovati, kako psi ali mačke poiščejo neke vrste travo ter jo mulijo in žvečijo, ako imajo pokvarjen želodec. O ranjenih divjih kozah in srnah urdijo lovci, da se valjajo po gorskem trpotcu!

Med ljudstvom pa čim dalje bolj polema poznavanje in praktična uporaba zdravilnih rastlin, dasti pametni zdravnik sami čestokrat nasvetujejo domača zdravila. V službi potrebe hodijo naši ljudje v lekarne in drogerije ter kupujejo za drag denar rastline, ki jim doma takorekto pred pragom gnijejo. Naši lekarnarji in drogeristi morajo večinoma zdravilnih rastlin (drogo) nabavljati iz inozemstva za drago ceno in po vrhu še visoko zacarinarine, dasiravno skoraj vse te rastline rasejo pri nas doma, a ostanejo neporabljene. Vzemimo za primer razne zdravilne čaje, kakor so: lipovo cvetje kadulja ali žajbelj, slez ali abež, rman, metatijanj ali materina dušica, sivka ali lavendel, zlati grmičec ali taventaroza, dišča perla (Waldmeister), petropsnik, ranjek ali urocnik (detelja), brdnja ali kokoričnik (arika), pelin, krvomoničnice, razne zlatice, trpotec (sok), lapuh itd. Nadalje listje malin, robidnic, jagod; korenine habata, svišča ali svedrca (encijan), čemerike, kopriv, trobentice, jesenskega podbeska l. dr. Vse tu navedene rastline ljudstvo večinoma se pozna. pri nekaterih tudi ve zoper kakšne bolezni so porabne, toda pravilno nabirati, sušiti in shranjevati jih naši ljudje večinoma ne znajo. Tudi se redko kdo resno s tem bavi, da bi jih v množinah nabiral, sušil in prodajal, dasti bi lahko mnogo revnih, posebno starejših ljudi in invalidov imelo pri tem lepe zaslužke. Seve, ako kdo prinese v lekarno ali drogerijo le šopek ali par prgišč posušenih rastlin, a še te morda niso pravilno nabrane in posušene, jih naravno ne more vnovčiti. Prilnosti je treba vsake vrste vsaj nekaj kilogramov.

Za nabiranje in sušenje rastlin veljajo sledeča pravila: Nabirati je treba rastline le v suhem vremenu. Cvetje, listje in cele rastline je sušiti v senci na zravnem prostoru (podstrešjih, škednjah itd.), nikoli pa ne na soncu. Cvetje, listje in cele rastline morajo tudi posušene ohraniti prvotno barvo. Cvetje se naj nabira, ko je v polnem razvoju, ne pa šele ob koncu cvetenja, ki jih moramo poprej pregrniti s papirjem. Med sušenjem se cvetje ne sme premešavati z rokami. Posušeno cvetje se lahko spravi v vreče, še bolje v papirne škatlice. se ne

sme tlačiti, ker se sicer zdrobi in odpadejo prašniki. Listje je največ vredno takoj, ko se popolnoma razvije in je še sočno, t. i. od meseca aprila do junija. Suši in spravlja se na isti način kakor cvetje.

Cele rastline so najbolje brane še preden popolnoma razvijejo cvetje. Pri visokih rastlinah spodnji, debeli in trdi deli niso porabni, temveč le mehkejši gornji deli. Suše in spravljajo se kakor cvetje in listje.

Korenine so najbolje šele jeseni, ko je cvetje že izginilo, le nekatere je treba kopati spomladi pred cvetenjem. Seve je jeseni navadno težje najti korenine, ko ni več cvetja in se je tudi listje že deloma posušilo ali se vsaj skrhilo. zato si je treba te kraje že spomladi zapomniti, ko rastline cvetijo. Izkopane korenine se morajo najprej dobro oprati in osušiti, nato šele se razrežejo na prst dolge kose. Debelejše korenine se morajo razklati. Nato se suše le na soncu, za silo tudi v pečeh ali sušilnicah, toda vročina ne sme biti premočna. Korenine trobentice so posebno v novem času čislane in iskane, a naše lekarne jih morajo dobivati večinoma iz inozemstva, dasti je pri nas teh rastlin v izobilju. Korenine trobentice je treba kopati le jeseni.

Vsak nabiralec rastlin stori najbolje, da se pred nabiranjem v najbližji lekarni ali drogeriji informira o vseh podrobnostih, da ne bo njegov trud zaman. Obeta se nam praktična knjiga o zdravilnih in industrijskih rastlinah s slikami. Pri prvi priliki približno pregled, za katere bolezni so posamezne rastline uspešno uporabljajo.

Vajenška razstava v Ljubljani

od 26. IV. do 4. V. 1925

Unifikacija železniških tarifov. V prometnem ministertvu je izdelan nov tarif I. in II. del tarifa, ki je samo unifikacija obstoječih tarifov brez posebnih sprememb glede klasifikacije. V juliju ali avgustu bo sklican tarifi odbor, ki vzame ta tarif za podlago nove klasifikacije in novega tarifa.

g Primorska železnica na vidiku. Finančni minister dr. Stojadinović, ki se je mudil o Veliki noči na Sušaku, je izjavil, da se vlada resno pripravlja na graditev primorske železnice, ki bi bila velikega kulturnega in gospodarskega pomena za Hrvaško Primorje. Zadevalni načrt predvideva zgraditev železniške proge od sedanje bakarske postaje do pristanišča. Od tu bi bila podaljšana proga preko Bakarca, Kraljevice in Novoga do Splita. Pozneje bi se zvezala ta proga z železnico preko Plitvice z blačko progo.

g Nove proge v Južni Srbiji. Prometno ministertvo namerava spremeniti ozko. tirno železnico Skoplje—Tetovo—Ohrid v normalno. Obenem hoče trasirati novo progo Ohrid—Struga—Bijolj. S tem bi dobila Južna Srbija zvezo z Elbasanom in drugimi albanskimi centri.

g Izvoz ur iz Švice. L. 1924 je izvozila Švica 14 milijonov ur v vrednosti 203 milijone frankov. Nikljastih žepnih ur je izvozila 6.000.000, nikljastih zapestnih 2 milijona 400 tisoč, srebrnih žepnih 1.171.000, srebrnih zapestnih 1.108.000, zlatih žepnih 303.000, zlatih zapestnih 1.078.000, kronometrov 69.000, raznih ur 244.000.

g Angleški uvoz in izvoz. Po najnovejših statističnih podatkih je uvozila Anglija v marcu za 112.861.032 šterlingov blaga, t. j. za 9.162.220 več, nego v marcu 1924. Izvoz je znašal v marcu 70, 303.070 šterlingov ton za 9.200.512 šterlingov več nego v marcu 1924.

g Dividende madžarskih sladkornih tovarov. Madžarske sladkorne tovarne so lahko pohvaljivo z uspešnim poslovnim letom. Madžarska sladkorna industrija je v primeri z drugimi granami narodnega gospodarstva v ugodnem položaju. Njena kapaciteta znaša 20.000 vagonov; v letošnji kampanji je izdelala 15.000 vagonov sladkorja, ki je šel večinoma v inozemstvo. Zato plačajo sladkorna podjetja visoke dividende. Letos so plačala 150.000 mK od deince, kar odgovarja obdavčenju s 7,5 odstot. tečajne vrednosti.

g Obične uzanze za blago in vrednote. V zalogih ljubljanske borse sta izšla dva zvezka »Obične uzanze za blago in vrednote«, ki predpisujeta, kako je postopati pri raznih borznih kupljah. V sedanjem času so blagovne borze pri vseh kulturnih narodnih večitah gospodarskega pomena, ker se po njih določajo cene raznovrstnega blaga, bi bilo priporočati vsem našim večjim trgovcem, da si nabavijo omenjeni knjižici. Prvi zvezek stane 12, drugi pa 10 Din in se naroča pri tajništvi Ljubljanske borse.

g Živinski sejem na Dunaju dec 20. aprila. Na sejem je bilo prigranih 2929 glav pitane živine. Cene so bile sledeče: voli 1.660—1.75 šilinga za kg žive teže, voli srednji 1.20—1.45, voli slabši 1—1,15, bikli 1—1,55, krave 0,90—1,40, mršava živina 0,60—0,90.

g Dobava. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 10. maja t. l. ponudbe glede dobave obrobov za kolese. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 18. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave pozamentirkega materiala. — Dne 19. maja t. l. pri poštne ravnateljstvu v Ljubljani glede dobave 12.000 kg bencina; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 90 ton plinskega kokska. — Dne 20. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 100 ton kovaškega olja. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Nazaj k ženski lepoti.

Letošnja pomlad je prinesla v modi mnogo novotarij, pri katerih pa si moramo biti na jasnem, da-li so to oblačni pojavi v modnem svetu, ali pa glasnik prevrata v doseganju okusa. Skoraj bi rekli, da se skriva za temi novotarijami prava »reforma«. Naj bo že kakorkoli, toda dame nočejo več nositi širokih klobukov, na katerih tiči cela gruda zelenjave. Nedvomno se ženska zunanost polagoma približuje novemu idealu, ki se bistveno razlikuje od sedanje nevrtralne zunanosti. Ne smete misliti, da so ženske spremenile karikaturiste ali hudomušneže. Proti njihovim hudobnim jezikom je že davno naprjena moda, kar dokazuje zmagošlavi pohod ostrženih ženskih glav ali pisikov-loncev, ki jih je čedalje več.

Znameniti portretist Albert Besnard ni bil prvi, ki mu ni ugajala postava današnjih žensk. Razlika med njim in njegovimi somišljeniki na polju ženske mode je samo ta, da so bile njegove svarilne besede naslovljene ženskemu svetu, neprimerno bolj prebričevalne in kompetentne, nego mnenja drugih reformatorjev ženske zunanosti. On ni moralist ali hudomušnež, temveč umetnik in poznavalec ženske lepote. Ta dobrodušni mož in francoski akademik poziva torej Parižanke, naj se v interesu svoje lepote in svetovnega slovesa nikar več ne oblačijo tako, da so podobne dolgemu svinčniku. In tega opomina pariske dame ne podcenjujejo. Še včeraj so bile ponosne na to, da so lahko nosile svoja kratka krila brez pasu, sprednji del zadaj in zadnji spredaj, ne da bi kdo opazil, da so oblečene narobe. Danes pa si že izmislijo jaboite in reverse ter najdajo v njihovih gubah še prostorček za šopek vijolic ali spominčice. Ne bole se niti staromodnih oblek, ki jih delajo širše čez rame in pas. To modo je rehabilitiral Albert Besnard. Nikjer pa ne vidimo tako nepobitnega dokaza, da se toileta 1925 vrača k prejšnjemu idealu dolgo zatiranega večnega ženstva, kakor v skrbno izdelanih dolgih rokavih s preganjenim robom na zaplestju, ki sega včasih celo čez dlan. Pomladanska moda nedvomno vpliva na žensko postavo in vso zunanost. Prinaša s seboj veselje do svetlih barv, ki jih je ženski svet še včeraj smatral za neokusne. Vendar pa je treba ravnati pri izbiri izmed previdno. Težko je namreč izbrati izmed svetlih pestrih barv tako, ki bi harmonizirala z barvo lica in las.

Ni premočen,

pa če se odtrga oblak, ako je oblečen v sloviti angleški dežni plašč, ki jih ima jako poceni v zalogi trdka

Drago Schwab, Ljubljana

Zanimiva vrtnarska razstava.

Glavno mesto Saške - Draždane priredi prihodnje leto eno največjih vrtnarskih razstav, kar jih je videla Evropa zadnja desetletja. Priprave za to jubilejno razstavo so že v polnem teku. Prostor, kjer bodo razstavljene rože, obsega 30 ha. Razstava, ki se je udeležila vsa Nemčija, pa tudi mnoge druge evropske države, bo obsegala vse panoge modernega vrtnarstva, tako naučnobotaničnega, kakor tudi tehnično obrtnega značaja.

Posebnost te razstave bo oddelek za rože, kjer bo razstavljeno okrog 300.000 najrazličnejših rož, ki jih posade že letošnji pomlad. To bodo na ogled vse vrste naravnih in umetno gojenih rož od perzijske vrtnice do nenejga najboljorodnejšega potomstva — damaskitskih, kavkaških, bengalskih in drugih vrtnic, dalje vsi izbrani evropski vrtnarski izdelki, burbonske vrtnice v 300 variacijah, čajne vrtnice s 1000-lanskim rodovnikom itd. Samo teh plemenitih vrtnic bo na razstavi nad 100.000. Poleg teh bo razstavljeno tisoče različnih vrst takozvanih divjih in planinskih rož. Razumljivo je torej, da se vrtnarji že zdaj zelo zanimajo za to bogato razstavo. V okviru razstave bo tudi več vrtnarskih kongresov, predavanj in drugih zanimivih prireditev. Slednjič naj se omenimo, da imenujejo Draždane mesto cvetic.

Trikratni umor dezerterja v Petrovaradinu.

Že včeraj smo na kratko med brzojavnimi vestmi poročali o krvavem činu arnavskega vojaka v Petrovaradinu. O dogodku zaznavamo te podrobnosti:

Prvi pravoslavni praznik je v Petrovaradinu tragično končal. Nekako okoli pol 22. sta častnika poročnika Milan Pančić in Dušan Kokotović pasirala s svojima soprogama prostor med takozvano pristavo in petrovaradinsko trdnjavo, kjer leži smodnišnica. Obe ženi sta šli spredaj, častnika pa mirno se pogovarjajoč za njima. Hoteli so na sokolsko slavi, ki se je vršila v trdnjavi in se je pričelo okoli 20. Ko so vsi štirje prišli mimo smodnišnice, so nenadoma zaporedoma zadoneli trije strelci. Ženi sta prestrašeni hipoma obstali. Čakali sta, da prideta soproga in jima razložita, čemu to streljanje. Ker pa oba častnika je ni bilo blizu, sta jima šli obeni nasproti. Ko sta napravili približno 20 korakov, se jima je nudi grozen prizor. Oba častnika sta ležala v krvi na tleh, nedaleč od nju pa se je boril s smrtno bivoš ruski polkovnik Uspenski. Na krik nesrečnih žena so takoj prihiteli vojaške straže iz trdnjave. Poročnik Pančić je bil mrtev. Še drugi žrtvi, Kokotović in Uspenski sta še kazala znake življenja, nakoar so ju prenesli v bolnico, a eta med potjo izdihnila.

KAKO SE JE DOGODIL ZLOČIN?

Takoj je bila uvedena obsežna preiskava, tekom katere se je ugotovilo, da je zločin izvršil vojak Hasan Muftar, ki je bil na straži pred smodnišnico in ga kasneje niso našli na tleh. Hasan Muftar je Arnavec. Je

To in ono.

Južne Srbije, tik ob albanski meji. Ugotovljeno je, da se je Muftar plazil za obema častnikoma in ju nato zavratno ustrelil. Prvi je bil zadet Kokotović. Krogla ga je zadela od strani. Verjetno je, da je častnik vojaka v zadnjem hipu opazil, zakaj v njegovi roki so našli samokres, ki ga pa ni imel časa vporabiti. Trenotek za tem je počil drugi strel, ki je zadet poročnika Pančića v srce. Brez vsakega glasu se je ta zrušil na tla. V tem hipu se je s pristave na kolese pripeljal bivši ruski polkovnik Uspenski. Skočil je s kolese ter navalil na napadalca. Tretji strel, ki je sledil prvim dvema, je tudi njemu pretrgal nit življenja.

Zločin se je odigral v nekaj trenutkih in ker so vse žrtve padle na tla, ne da bi dale glas od sebe, je imel morilec čas, da je rognul. Kot vzrok krvavega dejanja se navaja napad hipne blaznosti, še bolj verjetno pa je, da je voljak to storil iz krivne osvete, ki je še vedno razširjena med Arnavci. Hasan Muftar je namreč pred tremi leti pobegnil od VII. pešadijskega polka v Novem Sadu na Madžarsko. Ker pa ni obvladal madžarsčine, ni našel nikakega mesta in zato se je prostovoljno javil na jugoslovenskem poslanstvu v Budimpešti ter prošil, da se ga ponovno sprejme v armado. Znova je bil dodeljen k svojemu polku v Novem Sadu. Bil je disciplinarno obsojen na zapor v vojašnici in stavljen pod obožbo. Ker se je javil sam, je bila kazen v smislu zakona spremenjena in je bil premeščen v trdnjavo Petrovaradin. Obstoja sum, da je od strahu pred večjo kaznijo, kajti razprava proti njemu se je še nadaljevala, sklenil, da se maščuje nad častniki.

Tekom noči se je Hasan Muftar še večkrat pokazal v bližini trdnjave ter je streljal na vojaške straže. K sreči ni nikogar zadel. Sedaj se skriva po bližnjih gozdovih in je upati, da ga kmalu izsledijo.

Ustvarjale!

že ne verjame, da eden par nogavice z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Zato kupite eden par in pričajate se. Dobivajo se v prodajalnah. 33-a IV

Flirt.

Razširjena je misel, da flirt nima sposobnosti vplivati ugodno na zakonske zveze. Kdor se preveč suče v družbi, ljubimka na levo in desno ter se giblje neprestano, ne more postati dober mož; nasprotno pa velja za dovoljerna zakonskega kandidata, ki se sicer ogleda naokoli, pa se kmalu vstavi in drži eno izvoljenke. Tako sodi svet. Kar velja pa za moškega, velja tudi za žensko. Ne bo dobra žena ona, ki obuje z nebrojem moških, ker pri tem izgubi svoje srce in svojo ljubezen. Svet se včasih moti v svoji sodbi in proti onim, ki obsojajo flirt, se je dvignil angleški psiholog dr. J. A. Hadfield, ki je izjavil to-le: Jaz sem trdno prepričan o tem, da je flirt pred zakonom najboljša šola, ker mladenič in mladenka se vzgajata k temu, da si izbereta pravega življenjskega druga. Samo oni, ki s pogostim in umetnim flirtom pretekusi svoje lastne ljubezenske sile in se pouči o bistvu drugega spola, samo kdor po mnogih poskusih spozna, kake lastnosti mora imeti drugi del, da bo z njim v zakonu srečen, samo tak v šoli flirta ojekleneli in k razsodnosti došli človek bo postal idealen mož, oziroma idealna žena.

Ove dami in enega gospoda iz Jugoslavije iščejo za film.

Zagrebske »Novosti« prinašajo pod tem naslovom v svoji nedeljski številki sledeč članek:

Naša država spada v vrsto onih, ki dosedaj še ni dala enega imena filmski umetnosti. Nekaj se govori samo o Svetislavu Popoviću, toda zdi se, da je ta popolnoma izgubil kontakt z nami. Ko čitamo imena onih tisočih znamenitih ali manj znanih filmskih igralcev, moramo nehotе vprašati, kako to, da med njimi ni enega podanika naše države, bodisi srbskega, hrvaškega ali slovenskega plemena. Država naša je velika, napredna. Umetniki raznih strok se že ponesli glas o naši državi v svet — bod'si kiparji, glasbeniki, pevci in igralci, toda polje filmske umetnosti je še vedno prazno, daleč tuje in nepristopno za Jugoslovane.

To ni razlagati iz dejstva, da mi ni moremo dati tudi takih umetnikov, kar smo lahko storili v drugih panogah umetnosti, bi lahko tudi v filmski. Stvar je v tem, da naši ljudje nimajo prilike, da gredo naprej, nimajo stikov z velikim svetom.

Michael Kertesz, brezdvomno eden izmed največjih in najznamenitejših režiserjev Evrope, inženirer filma »Kraljica suznjeva«, kateremu smo se pred meseci divili tudi v Ljubljani in kateri je kupljen tudi za Ameriko, je že takoj od početka nastanov iskal nova pota v svojem delu, nove ljudi, nova plemena, nova imena. On kot umetnik in kot človek vodi račun o uspehih svojega dela, o sprejemu njegovih filmov po raznih delih sveta, tako tudi pri nas. Kertesz je dober znanec naših krajev, kjer je z uspehom delal pred leti z nekaterimi našimi ljudmi. Sedaj dela posnetke in dovršuje novi film »Le bijou de Paris« (Igračka Pariza), a v najkrajšem času prične izdelovati dva filma iz modernega društvenega življenja. Da svojim filmom poda nekaj več življenja, da jih napravi slikovitejše, znamenitejše in da v prvi vrsti do poedincem priliko preiskuje v filmski umetnosti, se je odločil, da pri svojih bodočih filmih vporabi nekaj oseb iz naših krajev.

Za svoj novi film je g. Kertesz pripravil vzel eno ali dve dami in enega gospoda iz Jugoslavije, ki bi s svojo zunanostjo odgovarjali zahtevam filmskega snemanja. Ni treba, da so kandidati ali kandidatke igralci, ker se z igralске strani ne bo stavilo na njih prevetelke naloge. Njihove vloge ne bodo sprva posebno važne, vendar zadostne, da pridejo do izraza njih vrline ter lastnosti ter se jim na ta način odpre pot za eventualni kasnejši napredek.

Zato prosimo one gospodične, gospe in gospe, ki bi bili pripravljeni za ta poklic (starost 16 do 30 let), da nam pošljejo svoje fotografije v formatu 12—15 cm in sicer do 22. maja t. l. izključno na naslov »Uredništvo »Novosti« pod značko »Film«. Fotografije takoj pošljemo g. Kertesz na Dunaj, da jih pregleda. Režiser bo od dobrih fotografij izbral one, za katere osebe misli, da bodo lahko igralce v filmu in jih pozval, da pridejo na Dunaj. Osebe, ki jih bo Kertesz izbral, bodo potovale na Dunaj na račun filmskega podjetja, za katero on dela. Na Dunaju se bodo vršile poskusna snemanja in bodo obenem kandidati za film izbrani. Film bo do jeseni izdelan in se bo najprej predvajal v Jugoslaviji. Vse fotografije, katerim je treba priložiti znamke za odgovor, se brezopojno neposredovane vračajo, čim jih režiser pregleda in izbere. Istotako bomo v »Novosti« objavili slike kandidatov, seveda z njihovim dovoljenjem. Torej kdor hoče k filmu, naj se obrne na zagrebške »Novosti«.

Strahovit čin svečenika.

V Kološvaru na Sedmograšem se je pretekli teden odigrala krvava drama. V Gyermonostoru malem, od vlaških kmetov obdajenem selu je opravljal službo grško-orientalskega svečenika že celo desetletje duhovnik Viktor Giurgica. Mož je bil že danes best le živčno bolan, o čemur pa so vedeli samo njegovi domači. Pred leti je izgubil svojo ženo. V tem času je bil kraj brez vsakega dušnega pastirja. Nato se je nekega lepega dne vrnil. Pripovedoval je seljakom, da je bil v samostanu na sveti gori Athos, kjer se je pri svetih bratih poglubil v besede novega svetega pisma. Samo njegova žena je vedela, da je bil Giurgica v bolnici za živčno boleznijo v Kološvaru, kjer se je lečil. Vedela je pa tudi, da je bilo to lečenje brezuspešno.

Stanje živčno bolnega se je slabšalo od dne do dne. Pred kratkim je rodila njegova žena dete in od tega dne je trpel na fiksni ideji, da ga žena vara z vaškim učiteljem Nikolo Petrujem. Sam je razbirjal po vasi vesti o razmerju njegove žene z učiteljem. V nedeljo je s prižnice v surovih namigavanjih pridical o dozdnevem zakonomstvu njegove lastne žene, ki je, kakor je rekel, pravi primer preestnice. Tako je nahujskal celo selo proti »zakonu lomemaa«. S tem je vzbudi pri seljakih sum in prinašali so mu na ušesa različne vesti. Že nad pol leta je bil hišni mir pri svečeniku uničen. Dnevno so se odigravali burni prizori, prepriji so bili na dnevnem redu. Mož je vedno grozil ženi, da jo umori. Svoj načrt, ki si ga je brezdvomno temeljito pripravil, je nekega jutra res izvedel. Zjutraj je vstal okoli 4. ure ter odšel z britvijo v roki v spalnico svoje žene. Z divjo besnostjo se je vrغل na svojo žrtev. Žena je prestrašeno kričala na pomoč in priletela je služkinja. Toda bilo je prepozno. Giurgica ji je prerezal vrat, nato pa je navalil tudi na služkinjo, katero je sunil v tilnik tako močno, da je obšla mrtna.

Žena Giurgice ni bila takoj mrtva. Ima je še toliko moči, da se je zavlekla v otroško sobico in je med časom, ko je mož boril za služkinjo, otroka odnesla iz hiše k sosedom. Na dvorišču se je zgrudila. Med tem so prihiteli na pomoč sosede, ki so divjaločega besnega svečenika skušali ukrotiti. Nastala je obupna borba, tekom katere si je Giurgica prerezal vrat. Sodbi je sam sebe.

* Volkovi blokirali mesto. V Kanadi je bilo malo mestece Vilna blokirano od volkov. Sneg je bil zapadel in z njim je prišlo proti mestu polno volkov, ki so silili v mesto od vseh strani. Iz hiš so streljali na volkove, ki so strašno tulili. Ako je bil kateri zadet, so planili drugi nani in ga raztrgali. Strelivo je pošlo, volkovi pa so še vedno silili v mesto. Slednjič se je ojuočalo par mladih ljudi, ki so sedli na konje in tekli v sosedne vasi po pomoč. Volkove so s težavo odbijali od sebe. Potem se je približala velika pomoč, lovci s puškami, pred katerimi so volkovi pobegnili.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLESEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predpisi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzotavke: Kredit, Ljubljana - Telef. 40, 457, 549, 805 in 806

Vrtni stole

prodaja najceneje Ro-
man & Komp., Ljub-
ljana, Mirje 4. 78/L

Krojaškega

vajenca
(Ljubljana) sprejme
tako »Elite«, Prešer-
nova ulica 9. 1202

Več otroških

vozičkov
in dvokoles prejšnjih
modelov — prodaja poceni
»Tribuna« F. B. L., to-
varna dvokoles in otro-
ških vozičkov, Ljubljana,
Karlovska cesta 4. 1112

Motorna kolesa,

nova, ameriški sistem
»Ewans«, lanske leto sta-
li Din 13.500 — isti sedaj
Din 6.200; še nekaj ko-
madov na razpolago. —
»Tribuna« F. B. L., to-
varna dvokoles in otro-
ških vozičkov, Ljubljana,
Karlovska cesta 4. 1102

Vrtnice,

nizke in visokostebelne,
v različnih barvah (z
imeni), raznovrstno lepo-
tično grmičevje, leguster
za plotove, smrekice 1 m
visoke ter različne sadike
(perene) trajnice in letnih
cvetlic — priporoči Ivan
Simenc, trgovski vrtnar,
Ljubljana, Gradišče 12.
1193

Užarske

pomočnike
(vrvarske) vješte preob-
lačice (Überzieher) tra-
ži Tvornica konoplje
Srpski Miletic (Bačka).
Nastup odmah. Neozve-
njeni imadu stan v tvo-
ri. Pravač puta: Ljuba-
ljana - Zagreb - Vinkovci -
Dalj-Santa-Srpski Miletic.
1157

Veliko skladišče

(suho) za državnim kolo-
vorom — se takoj od-
da. — Oglasiti se je Ko-
noputa, Gospodarska c.
št. 2. 1216

Razno pohištvo

prodaja. Na ogled vsak
dan od 7—10 in 14—19.
— Slomškova ulica št. 4,
II. nadstropje, levo. 1210

Pisalni stroj,

dobro ohranjen, kupim.
— Ig. Repše, Ljubljana,
Poljanski nasip 22. 1211

Pozor!

Stare obleke kupujem. —
Dopisnica zadostuje; pri-
dem na dom — Dramé,
Gallusovo nabrežje 20,
Ljubljana. 1215

Spreten, mlad

privatni uradnik
z lepo, hitro pisavo, ki se
obveže, da bo knjigovod-
stvo ter vsa pisarniška
dela vodil samostojno —
dobi stalno mesto. — Po-
nudbe z navedbo plače
pod »Uradnik/1213« na
upravo »Slov. Narod«. 1216

Robert
Smielowski
arhitekt 47

In mestal stavbenik
Rimska cesta 2

izvršuje načrte in proračune, pre-
vzema stavbna dela vseh vrst,
kakor tudi preseljevanja in cenitve
vsakovrstnih posestev pod solid-
nimi in najugodnejšimi pogoji.
Zidna opeka
od lasne opekarne na Viču, pri-
znana kot najboljša kakovost, in
od skladišča, Opekarska cesta 18
po najnižji dnevni ceni

Ugodna prilika

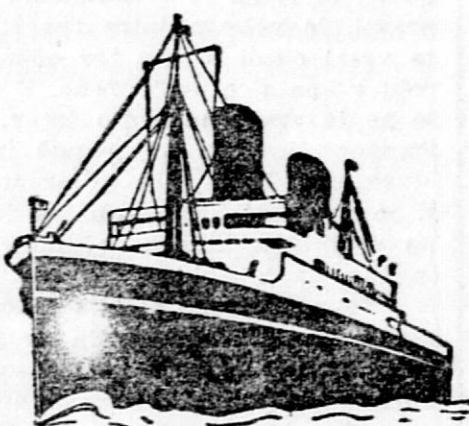
za nakup knjigarnice in trgovine
s papirjem v Ljubljani na najlepšem kraju
v sredini mesta.

Proda se celotna zaloga z vsem inventarjem.
Več se poizve v upravi Slov. Naroda. 1180

Najboljša

„PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri
Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kra-
jevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. šte. 17.

Redoviti potniški promet

Hamburg-Cherbourg-Southampton v
New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v
Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —
Odrava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina tretjega razreda z dvema in štiri posteljama.

Podzastopstva:

Beograd, Karagorjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —
Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra u. 4 — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163.
Brzotavke: »Royal Mail«.

Za Beano, Heroogovino, Dalmacijo in Crnogorac:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji.
Brzotavke: »Prometna banka«.

Dopisovanje v vseh jeziki.

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Haslov brzotavke
„Grom“

Haslov brzotavke
„Grom“

Telefon int. 454

CARINSKO-POSREDOVNIŠKI IN SPEDIJSKI BUREAU
Ljubljana, Kolodvorska ul. 41

Podružnice: MARIBOR, JESENICE, RAKEK

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle
najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresno pošiljke.

Vsem

ki hočejo piti dobro kavo,
priporočamo našo izvrstno
pravo domačo
kolinsko cikorijo.

Družabnik

se sprejme v večjo, dobro
vpeljano trgovino v sredini
mesta Ljubljane s sodelo-
vanjem ali tudi brez. Potre-
ben kapital Din 200.000. —
Ponudbe na upravo Slov.
Naroda pod »Družabnik«
1144.

Najnovejši modeli

ravnokar došli v modnem salonu

Stuchly-Maške

LJUBLJANA,
Zidovska ulica št. 3

Cene nizke. — Preoblikanje in predelanje se izvršuje točno. 63 L

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer: pohance,
kure za peči, kure in purane ter plača po naj-
boljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4. 161 T

„Hubertus-milo“ nadkrijuje v kakovosti vse dosedanje proiz-
vode in ga dobavlja pod konkurenčnimi cenami pod znamko:

Celjska mlarna d. z o. z. v Celju

Narodna knjigarna

priporoča uradni, konceptni, pisemski, zavojni in barvani papir
- Kasete s pisemskim papirjem - Trgovske knjige v vseh velikostih
črtane z eno, dvema in tremi kolonami, amer. journal, vezane v pol
platno in celo platno - Odjemalne knjižice in indekse po različnih
cenah - Zaloga pisanih zvezkov in risank - Zavitke za urede vseh
velikosti - Veliki izbor vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov,
peres, peresnikov, radirk, kamenčkov, tablic, gobic, gumi, črnila itd.
- Risalna šestila - Barve za šole in umetnike - Razglednice pokraj-
ske, humoristične, umetniške vseh vrst najnovejše - Albumi za sli-
ke in dopisnice - Spominke knjige - Risalne deske, trikotniki, pa-
lete, ravnila, položna ravnila, žolpice, peresnice, torbice, jermena -
Velika izbira vsakovrstnih nožev v vseh oblikah in tintnikov

Ljubljana, Prešernova ul. 7

Krapinske toplice

poleg Zagreba zdravijo protla, revmatizem, ishias, ženska
bolezni i. d. Stalna voina glasba, električna razsvetljava, kino, lastna
radijska postaja ter druge zabave. Izven glavne sezone znatni popusti
na cenah. — Pojasnila daje brezplačno

kopališčna uprava Krapinske Toplice. 105

RAST LAS ZAJAMUJE „LEDA“

zakonito zaščiteno sredstvo proti plešavosti, izpadanju las in prhljaju.
Dobiva se vseh lekarnah, drogerijah, butikah ali povzeto za 100
dinarij (in 10 dinarij evropskega razpoložljivega kozmet. laboratorij
„LEDA“, Zagreb, Nikoličeva 1. 29 L

Veliko odprodajo

razne posode in vseh v železninsko stroko spa-
dajočih predmetov po znatno nižjih
cenah nudi trdka

Stanko Florjančič, - železnina

Sv. Petra cesta 35. 108

Sanatorium Dr. K. Szegő

za odrasle i. djecu. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debeljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod
za bolezne na srcu, na ovapnenju žila. — Promjene (Stoff-
wechsel) za ženske i živčane bolezni. Djeca od 7 godina
primaju se i bez pratnje. 69 T

Modni salon Minka Horvat

LJUBLJANA Stari trg 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dečkiške
slamnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi.
Popravlja se sprejemajo.

Makulturni papir

à kg Din 5.—

prodaja

uprava „Slovenskega Naroda“

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg šte. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje
le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvu.

Telefon šte. 9.

23 L

Telefon šte. 9.

Vabilo na občni zbor

Posojilnice v Cerknici reg. z. z. neom. zavezo

ki se bo vršil v nedeljo, dne 3. maja 1925 ob dveh
popoldne v prostorih posojilnice v Cerknici.

Dnevni red:

1212

1. Poročilo načelnika.
2. Poročilo računskega pregledovalca za leto 1924.
3. Potrjenje računa za leto 1924 in razdelitev čistega
dobička.
4. Izvolitev načelnika, odbora, računskega pregledo-
valca in namestnika.
5. Slučajnosti. Načelnstvo.